

Predsednik Tito je govoril 350 tisočem na Ostrožnem

Veličastni zbor slovenskega ljudstva na Ostrožnem je za nami. Vsem nam bo ostal v spominu kot dogodek, ki ga ni moč kmalu pozabiti. Predsednik republike, tovariš Tito, je govoril na zborovanju. Resnično smo lahko ponosni na velike uspehe, ki smo jih dosegli... je povedal med drugim. In resnično, ponosni smo na dela, ki spreminjajo našo domovino v srečnejši dom bratskih jugoslovanskih narodov. Z Ostrožnega pa smo ponesli tudi besede tovariša predsednika, ki nas opozarjajo na to, da si moramo iz težav najprej sami pomagati in odpravljati napake, ki se pojavljajo.

Tole je povedal med drugim tovariš Maršal:

... Zelen bi, tovariši in tovarišice, povedati nekaj tudi o naših gospodarskih problemih sploh. Mi smo vrsto let, pa tudi letos, ko smo mislili, da bo žetev najboljša, imeli smolo, da je bil donos v kmetijstvu slab. Seveda to ne sme navdajati naše ljudi s skrbjo, ne smejo se bati, da ne bo kruha zato, ker bomo dobili namesto dva in pol milijona ton pšenice le milijon in 600.000 ton. Mi bi morali, četudi donos ne bi bil več kot za 100.000 vagonov manjši, kakor smo predvidevali, uvoziti okrog 50.000 do 40.000 vagonov pšenice. Zato ni treba, da so ljudje zakrbljeni, da pri nas ne bo kruha in zato ni treba nasesti raznim govoricam spekulativcev, da ne bi, ne povsod, toda ponekod, prišlo do zmede. Drži, da moramo uvoziti okrog 150.000 vagonov pšenice, toda mi smo že storili ukrepe glede tega in pšenica je že na poti. Sicer ne vsa, toda že imamo zagotovljenih 40.000 vagonov in razen tega še toliko, torej skupno 80.000. Ostalo bomo kasneje nabavili, tako da bo prehrana našega prebivalstva do cela zagotovljena. Ogromen trud je bil potreben, da smo nabavili to pšenico, od česar dobivamo velik del kot pomoč iz Amerike. Vrednost vsega tega znaša okrog sto milijonov, in sicer ne dinarjev, temveč dolarjev, če upoštevamo mast in vse drugo. To je za našo plačilno bilanco ogromna obremenitev. To nam otežkoča, da bi izpolnjevali svoje obveznosti do tujine. Vse to je zelo težavno, toda moramo storiti — in to bomo tudi storili. Zato želimo uporabiti to priložnost, da vam povem, tovariši in tovarišice, da je velika in težavna stvar graditi socializem s takšnim trudom, ko je treba uvažati celo žito, kajti če nam ne bi bilo treba uvažati žita, bi nam bilo veliko laže.

Zelen bi reči, da pri nas še ni dovolj razumevanja glede tega. Ze večkrat sem dejal, da pri nas razsipajo, pogostokrat sem dejal, da ne upoštevajo dovolj tistega, kar imamo in kar bi nam lahko zadostovalo. Če pogledamo na primer, kako pri nas trošimo kruh oziroma pšenico, in primerjamo to z drugimi deželami, ki imajo višji standard, bomo videli, da pride v Jugoslaviji na prebivalca 200 kilogramov kruha letno, v Italiji pa, ki prav tako potroši veliko za kruh in druge izdelke, 154 kilogramov, v Franciji 126 kilogramov na prebivalca, v Nemčiji 124 kilogramov, v Belgiji 109, na Nizozemskem pa samo 99 kilogramov. Mi torej porabimo dvakrat več kot te dežele z visokim življenjskim standardom. Zakaj je tako, zakaj pri nas tolikšen pritisk glede tega najbolj kritičnega živila, glede pšenice? Menim, da tiči vzrok predvsem v tem, da je pri nas tradicija takšna, da ljudje nimajo dovolj izbire glede prehrane, ker je njihova glavna hrana kruh in ker ne mislijo na fižol, krompir in drugo, ker jim je postransko vse tisto, kar je v nekaterih državah poglavitna hrana. Razen tega pa pri nas razsipamo in trošimo veliko več, ko bi bilo večsaj potrebno. Nočem reči, da velja to za vse, ker vem, da naši delovni ljudje ne morejo trošiti več, kot imajo denarja za kupovanje, toda po vseh razsipajo in ne trošijo teh živil smotno.

Če bi malo spremenili sestavo prehrane, če bi malo bolj kombinirali, menim, da bi bila tudi hrana boljša. Laže pa bi tudi opravičili s temi težavami. Seveda bomo ukrenili vse, da bi v naši deželi pridelali več pšenice, toda spričo pičlih površin, ki jih imamo pri nas, pa tudi

Zvišanje cen so povzročila podjetja, ki izkoriščajo svoj monopolistični položaj

Ko je razložil naše težave z odplačili tujim državam, ki nas letos najbolj bremenijo, je tovariš Tito govoril o podjetjih, ki izkoriščajo svoj monopolistični položaj in tako škodujejo skupnosti. Povedal je naslednje:

»Tovariši, pri nas so se v zadnjem času začeli pritoževati glede podražitve nekaterih stvari, čeprav ta podražitev ne dosega neke normalne višine. Res je tako in vprašanje je, zakaj je ta dvig cen, ali je to posledica krize našega gospodarstva. Podražitev je posledica nerazumevanja raznih ljudi, bodisi tistih, ki so v industriji in ki izkoriščajo svoj monopolistični položaj, bodisi tistih v trgovini, najpogosteje v trgovini. Njih ne zanima skupnost, njih ne zanima, ali bodo na trgu nastale motnje in če bo prišlo do nestabilnosti. Toda to bi jih moralo zanimati, ker ni vseeno, ali bo trg stabilen ali ne. In vendar, glejte, povzročajo nam težkoče in na razne načine umetno navijajo cene. Podražitev ni posledica zvišanja proizvodnih stroškov.

V zvezi s tem bi hotel omeniti tudi zelo negativen pojav, da so podjetja, v katerih skušajo ustvariti presežek dobička ne z izboljšanjem delovne storilnosti, temveč z navijanjem cen in da grede celo tako daleč, da zmanjšujejo proizvodnjo, da bi bilo povpraševanje po njihovih izdelkih večje in da bi potem zvišali cene. To je nesramnost, to je uničnik! V naši skupnosti ni mesta za tako pojmovanje! (Odobranje.) Razumljivo je, da mora vsak naš človek z odporom reagirati na takšne poskuse. Storiteli bomo morali primerne ukrepe, da se to ne bo več dogajalo. Povečanje cen je torej v glavnem posledica nerazumevanja nekaterih ljudi, ki so na odgovornih položajih in ki izkoriščajo svoj monopolistični položaj.

Tovariši in tovarišice, govoril sem že o tem, da so v našem plačilnem sistemu anomalije, ki tu in tam škodijo našim delavcem in da zaradi njih delavci ne dobivajo svojih polnih predvidenih plač. So taki primeri, vendar niso pogosti. Tudi o tem bomo govorili. Izboljšati moramo plačilni sistem in storiti vse, da ne bi nihče v svojih lokalnih okvirih samovoljno kratal osnovnih načel nagrajevanja delavcev, ki jih je treba uveljaviti, nagrajevanja po učinku, po prispevku, po delu. Zdej imamo še nepravilno razdeljevanje dobička v posameznih podjetjih tudi zato, ker je nagrajevanje precej nivelirano, ker se ni povsod uvedeno načelo nagrajevanja po zaslugi, po delovni storilnosti. To bomo morali prav tako popraviti v naših instrumentih, da bi tudi tako povečali zanimanje in intenzivnost, da bi se bolj spostili ustvarjalno pobudo naših delovnih ljudi.

Evo, tovariši in tovarišice, to so nekatere stvari, ki nas ne morejo ovirati na naši poti, ki pa nas vendar motijo, da ne napredujemo hitreje, ki kdaj pa kdaj vnašajo zmedo, ker imajo ljudje spričo izkušnje v preteklosti pravico biti zakrbljeni, če do takih stvari tudi zdaj pri-

tiste, ki jih bomo osušili itd., kakor tudi spričo naglega naraščanja našega prebivalstva in naglega spreminjanja sestave prebivalstva, ki iz vasi prihaja v mesto, homo morali še nadalje uvažati žito. Kasneje ga bomo laže uvažali, kajti čez nekaj let ne bomo imeli dolgov, ki jih imamo zdaj, imeli pa bomo več naših strojev in drugih proizvodov za izvoz.

Tedaj nam bo laže, zdaj pa s tega mesta pozivam naše ljudi, naj upoštevajo, koliko skrbi in težav nam povzroča ta problem, in koliko nam bi bilo laže, če bi malo bolj pazili na prehrano in bolj varčevali.

de. To vnaša zmedo in nestabilnost v našo skupnost. Te stvari lahko odstranimo in jih bomo odstranili, vendar nam morajo pri tem pomagati vsi tisti ljudje, ki so odgovorni za takšne anomalije...

OLO M. Sobota

Zadnji petek, 17. septembra, je bila v M. Soboti 17. seja obeh zborov Okrajnega ljudskega odbora. Poleg odbornikov so seji prisostvovali tudi ljudski poslanci, med njimi predsednik Ljudske skupščine LRS tov. Miha Marinko, dalje Vanek Šiftr in dr. Marjan Ahčin. Razpravljali so predvsem o izpolnitvi družbenega plana za prvo polletje in sprejeli več odlokok, ki se nanašajo na ustanovitev gospodarskega podjetja Separacija peska v Puconcih, ločitvev lovišč in ribolovskih okolišev itd. Na seji so izvolili predsednika disciplinskega sodišča pri OLO.

Poročilo o izpolnitvi družbenega načrta za prvo polletje je podal predsednik OLO tov. Bela Brglez, ki je uvodoma poudaril, da smo v okraju družbeni načrt finančno presegli, ne pa tudi količinski. Finančni presežek ne gre toliko na račun povečanja proizvodnje, temveč je

povečini rezultat višjih cen posameznim proizvodom in kmetijskim pridelkom.

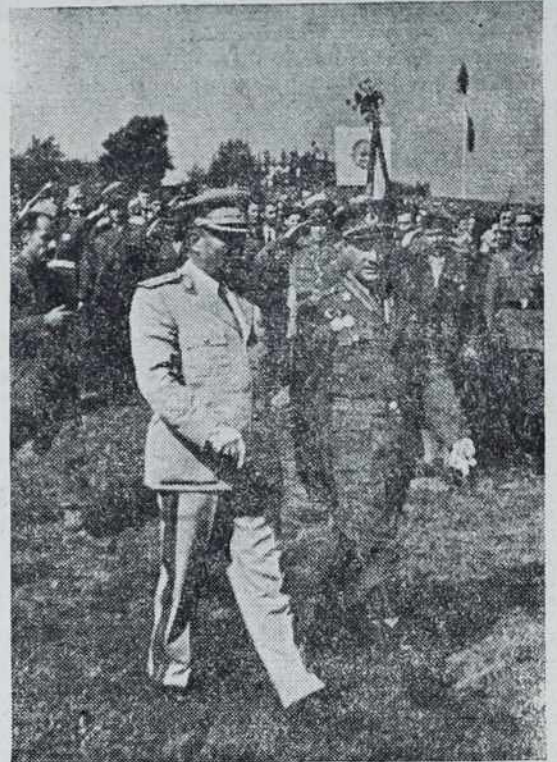
Količinsko družbenega načrta ni bilo moč doseči zaradi tega, ker je večina naših podjetij sezonskega značaja, ki bodo načrtovane vsote dosegla šele v drugem polletju. Zato je tudi pričakovati, da bo načrt do konca leta 100% izpolnjen.

Vzroke, da nismo v trgovini dosegli takšnega dobička, kot smo sprva planirali, je treba iskati v umetnem zviševanju cen na račun potrošnika in premali skrbi OLO kot celote, da bi zajezili zlonamerno razpolaganje posameznih trgovskih podjetij z dobički. Negativno vpliva na splošno življenjsko raven prebivalstva tudi navijanje cen za razne uslužnostne storitve. Do tega je prišlo predvsem zaradi tega, ker so ljudski odbori premalo skrbeli za to, da bi bilo uspešno poslovanje manjših obrtnih in uslužnostnih podjetij. Premalo je bilo tudi pri-

»Tito prihaja...

Titole — je završalo med množico, ko je Maršal stopil iz avtomobila in se v spremstvu generalmajorja Željka podal na slavnostni prostor. V tistem hipu so se klici 350 tisočev zlili v en sam pozdrav:

Prisrčno pozdravljen v naši sredini!

ob polletnem obračunu

zadevanja, da bi ustanavljali nova podjetja. S povečanjem števila manjših podjetij bi nedvomno dosegli večjo konkurenco in tako pripomogli k zniževanju cen. Poseben problem so mala uslužnostna podjetja v okraju, predvsem manjše žage in mlinci, ki niso sposobna izpolnjevati vseh obveznosti na račun amortizacije na osnovna sredstva. Ta podjetja zahajajo v čedalje večjo zagato in lezejo v zgube. Ker so večinoma sezonskega značaja, ustvarjajo precejšen promet, kljub temu pa morajo plačevati enak znesek v amortizacijski sklad za vse leto. Prav spričo tega, ker ne morejo izpolnjevati obveznosti do skupnosti, imajo nevednosti v bančni ustanovi in šestokrat se zgodi, da njihovi delavci ne dobijo plač. Posledica tega so v teh podjetjih

škodljive težnje po špekulaciji in prikrivanju storitev. Vse to nam narekuje, da moramo nekaj pametnega ukreniti, da rešimo problem tako, da bodo mlinci ostali v pogonu in da ne bodo imeli prevelikih zgb. Napačni pa so zaključki posameznih občinskih ljudskih odborov, da je treba ta podjetja likvidirati, kajti če bi to storili, bi precej prikrajšali kmetovalce in omogočili lastnikom privatnih mlinov, ki nimajo takih obveznosti do skupnosti, da si na račun tega ustvarjajo velike dobičke. Taki ukrepi bi potemtakem bili samo v dobro zasebni iniciativi in bogatenju posameznikov.

V zadnjem času je Prekmurje dobilo tri nova podjetja: tiskarno, ki že zaposluje 18 delavcev in jih bo lahko zaposlila tudi 50, ko bo obratovala s polno kapaciteto, v Puconcih smo odprli podjetje Separacija peska, v kratkem pa bomo lahko izročili svojememu namenu tudi Tovarno za predelavo mleka. Vsa ta podjetja so velika pridobitev za Obmurje.

Besede tovariša Marinka

V razpravo je s svojimi tehnimi besedami posegel tudi zvezni ljudski poslanec za soboški okraj tov. Miha Marinko, ki je potem, ko je omenil, da nam obstoječe analize — tako v republiškem kakor v zveznem merilu — kažejo, da se proizvodnost povečuje, dejal:

V finančnem pogledu kaže načrt presežek zaradi zviševanja cen. Ko smo sprejemali zvezni in republiški družbeni načrt, smo predpostavljali, da bo raven cen padla za 10%. Tega pa praktično ni bilo moč doseči, kajti v tem primeru bi morali vsi državljani pošteno misliti, vsa podjetja pa bi morala znižati cene svojim proizvodom in storitvam. V sedanjih okolišnih pa se to ne da storiti. Če bi na primer nekdo znižal cene, bi bil seveda sam prikrajšan. Nasprotno: so celo težnje po zviševanju cen. Kot smo videli pri nekaterih vrstah dejavnosti, ki izkazujejo 100% povečanje finančnega učinka, je bil presežek dosežen predvsem zaradi tega, ker so narastle cene proizvodov ali storitev za 100 in še več odstotkov. V republiškem merilu se kaže — prav tako po vseh okrajih — da smo v finančnem pogledu preseglili družbene načrte prav na račun navijanja cen. Ne moremo pa reči, da so ti viški nastali zaradi večjega delovnega učinka, temveč smo letos razširili že obstoječe kapacitete in po številu zaposlili največ delavcev.

Konkretno v našem primeru bi lahko bil finačni učinek mnogo večji, če bi z učinkovito kontrolo ponekod preprečili uporabo dobička v špekulativne namene. Take špekulacije so sila nevarna stvar in zahtevajo učinkovite mere. Prekrški take narave zahtevajo strogo kaznovanje, kajti lahko se nam zgodi, da se bo razpaslo zeleništvo, če ne bomo vodili dovolj nadzorstva nad poslovanjem trgovskega aparata. Ne morem sicer trditi in ocenjevati, ali je bil načrt s 6-milijonsko zgubo na račun državnih posestev pravičen, vem pa, da bi bil lahko uspeh še večji, ker državna posestva niso obremenjena z raznimi davščinami in bi se zaradi tega lahko bolj izkazala. Poglejmo še v gradbeništvu! Znano je, da so danes zgradbe izredno drage, ne toliko po krivdi gradbenih podjetij kot takih, temveč je način nagrajevanja, ki danes še obstoja, dokaj pomanjkljiv, saj ne dopušča samostojnega odločanja o plačah. Plačilni sistem je slab zaradi tega, ker se delavcem obračunava na ure, kar čisto vodi k »zabušanju«, kajti če se delo plačuje od ure, nimajo delavci interesa, da bi zgradbo čimprej dokončali. Delo celo zavlačujejo in ne delajo tako, kot bi bilo od njih pričakovati, saj itak dobijo brez nadaljnje plače, ki se suče okrog 7000 din. Zaradi tega ure na gradbišču tečejo, zgradba pa počasi raste.

(Nadaljevanje na 2. strani)

TOVARIŠ MIHA MARINKO NA ZASEDANJU OLO M. SOBOTA

20 let »Ljudske pravice«**Spored prireditev v LENDAVI**

V soboto, 25. septembra: SLAVNOSTNA OTVORITEV Tedna naprednega tiska.

Ob 20. uri: LITERARNI VEČER.

V nedeljo, 26. septembra:

Ob 6. uri: Budnica godbe na pihala DPD »Svoboda« iz Lendave.

Ob 10. uri: OTVORITEV RAZSTAVE »Prekmurje v barvah«. — Razstava del naših upodabljalnih umetnikov in razstava umet. fotografije, razstava izdelkov domače obrti — v posloplju gimnazije v Lendavi.

Ob 11. uri: PROMENADNI KONCERT železničarske godbe na pihala iz Varaždina.

Ob 13. uri: TEKMOVANJE gasilskih društev in enot PLZ.

Ob 19. uri: KONCERT vokalnih in instrumentalnih skupin DPD »Svoboda« iz Lendave in KUD »Karlo Mrazovič« iz Murskega Središča.

V ponedeljek, 27. septembra: PIONIRSKI DAN. — Od 7. ure dalje šahovsko tekmovalje.

Ob 11. uri: Telovalni nastopi.

Ob 13. uri: Pionirska nogometna tekma: Lendava : M. Sobota.

Ob 15. uri: Mladinska igra »O BOGATINU IN ZDRAVILNEM KAMNU« — za pionirje.

Ob 19. uri: Ponovitev istoimenske igre za odrasle.

V torek, 28. septembra:

Ob 14. uri: PROMENADNI KONCERT godbe na pihala DPD »Svoboda« iz Lendave — pred hotelom »Triglav«.

Ob 19. uri: Ivan Vojnovič: »EKVINOKCIJ«, igra s petjem. — Uprizori dramska skupina KUD »Ivan Kaučič« iz Ljutomera.

V četrtek, 30. septembra:

Ob 19. uri: Ivan Cankar: »KRALJ NA BETAJNOVI«. — Uprizori dramska skupina KUD Velika Polana.

V petek, 1. oktobra:

Ob 19. uri: KONCERT godbe na pihala iz Trbovelj.

V soboto, 2. oktobra: SAHOVSKI BRZOTURNIR — Nastopijo vidni člani šahovskih društev mariborskega šahovskega okrožja.

Ob 20. uri: OGNJEMET na lendavskem gradu.

V nedeljo, 3. oktobra:

Ob 5. uri: BUDNICA.

Ob 9. uri: SLAVNOSTNO ZBOROVANJE s kulturnim programom. — Nastopijo združeni pevski zbori (mladinski in mešani) in združene godbe na pihala Obmurja; nastop folklorne skupine »J. Vlahovič« iz Zagreba.

Ob 14. uri: B. Smetana: »PRODANA NEVESTA«, opera. — Izvaja ansambel Opere, iz Maribora pred poslopljem občinskega ljudskega odbora.

Ob 14. uri: NOGOMETNA TEKMA.

Vse prireditve od 25. sept. do 1. okt. bodo v dvorani »Naft«.

NAPREDEN TISK — MOCNO OROŽJE V LJUDSKI REVOLUCIJI

Lendava vas kliče — Lendava vas pričakuje!

Spored prireditev v POLANI

V nedeljo, 26. septembra:

Ob 10. uri: OTVORITEV OBČINSKEGA TEDNA — Politični govori, recitacije, OTVORITEV GOSPODARSKE RAZSTAVE, RAZSTAVE NOB in ostalega zgodovinskega gradiva občine Polana.

Ob 15. uri: Ivan Cankar: »KRALJ NA BETAJNOVI«, drama v treh dejanjih. — Uprizori dramska skupina IZUD »Miško Kranjec« iz Vel. Polane.

Ob 18. uri: Premiera slovenskega filma »NA VALOVIH MURE« v novi dvorani Zadrúžnega doma.

V ponedeljek, 27. septembra:

Ob 19. uri: LITERARNI VEČER. — Nastopita rojaka Miško Kranjec in Ferdo Godina.

V torek, 28. septembra:

Ob 9. uri: SAHOVSKI TURNIR — Nastopi domača šahovska sekcija IZUD in okoliški šahovski klubi.

Ob 14. uri: TELOVADNI NASTOP.

Ob 19. uri: Mira Pucova: »OPERACIJA«, drama. — Nastopi dramska skupina učiteljev s področja Črenšovcev.

V sredo, 29. septembra: PIONIRSKI DAN.

Ob 9. uri: Nastop pevskih zborov okoliških vasi, zletne vaje, fizikalne raznoterosti.

Ob 19. uri: Predvajanje KMETIJSKIH FILMOV.

V četrtek, 30. septembra:

Ob 19. uri: BRANJE SPOMINOV na »Ljudsko pravico«, KMEČKI VEČER.

V petek, 1. oktobra: GASILSKI DAN.

Ob 10. uri: Nastopi gasilskih čet s področja Črenšovci s sodelovanjem OŽG M. Sobota; trodelni in kombinirani napad s PLZ in RKS.

V soboto, 2. oktobra: DAN »LJUDSKE PRAVICE«.

Ob 10. uri: PARTIZANSKI POHOD v Malo Polano in ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE na Pršovem mlinu, kjer je bil pred 10 leti ustanovljen odbor OF Velika Polana.

Ob 14. uri: ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE na rojstni hiši rojaka in pisatelja Miška Kranjca, prvega urednika »Ljudske pravice«.

Ob 15. uri: ZBOR AKTIVISTOV »Ljudske pravice«.

Ob 18. uri: KONCERT godbe Ljudske milice iz Ljubljane.

Ob 20. uri: NASTOP FOLKLORNE SKUPINE »Jože Vlahovič« iz Zagreba.

Kulturne prireditve bodo v novi dvorani Zadrúžnega doma. Vsak dan v občinskem tednu bodo glasbene oddaje po zvočnikih in ples.

OBISČITE ROJSTNI KRAJ »LJUDSKE PRAVICE« — Vel. Polano!

Vljudno vabljeni!

PRIPRAVLJALNI ODBOR

Bolj ko bomo delali, več bomo imeli

(Nadaljevanje s 1. strani)

Vsekakor bi bilo bolje, če bi delavec lahko zaslužil 10.000 din, ker pa je delovni učinek slab, mu take vsote ne morejo izplačati. Zaradi tega moramo iskati izhod iz tega sistema, da bo plača večja in večji tudi delovni učinek. Pri tem ni važno in tudi nujno potrebno, da se držimo točno določenega osemurnega delavnika, ki je bil določen že pred 50 leti, ko se je bilo za njega treba boriti zaradi zaščite delavcev, ki so bili po posameznikih grobo izkoriščani. Danes pa ni več izkoriščanja, ker se ne dela za parazite, temveč za skupnost. V kolikor ima skupnost več, toliko bo tudi življenjska raven pri nas boljša. Čeprav trenutno izgleda, da mora podjetje odvajati del presežka svojega dela zvezi in republiki, vendar pa le ostane precejšen del presežka podjetju in komuni. Zato bomo morali odstopiti od teh mer in omogočiti podjetjem, da bodo o plačah sama odločala. Klasičen primer imate prav v hotelu »Central« v Murski Soboti, kjer je podjetje prišlo v zagato in do likvidacije predvsem zaradi prevelikega števila zaposlenih, ki so se držali osemurnega delavnika, plače pa so tekle. Mnogo boljše bi bilo za podjetje, če bi uvedlo sistem akorda. Lažje in pravičneje je normirati delo v strnjeni proizvodnji — n. pr. Nafta. Konfekcija perila itd. — kajti tu je mogoče točno določiti delovni proces, ki teče približno enako, teže pa je v drugih panogah, kjer tega ni moč točno določiti. V teh primerih bo vsekakor najboljši izhod akordno delo. Nobenega dvoma ni, da bodo delavci pri takšnem sistemu nagrajevanja dosegli tudi takšen delovni učinek, da bo njihova plača lahko znašala tudi 10.000 din in še več. To bo vsekakor koristno, saj bodo gradnje naglo napredovale in stavbe se bodo pocenile. Primer: v Murski Soboti ste pet let gradili paviljon nove bolnišnice. Koliko nepotrebnih sredstev je bilo vloženo v to zgradbo prav zaradi urnega nagrajevanja. V takšne zgradbe vlagamo danes mnogo sredstev brez vsakega vidnega učinka. Hkrati pa govorimo, da imamo pri nas nizko življenjsko raven. Življenje pa si lahko izboljšamo le s povečanjem produktivnosti dela. Če samo bežno pogledamo v druge države, bomo kaj kmalu lahko spoznali, da je tamkaj produktivnost dela večja in zato višja tudi življenjska raven. Razlika je le v tem, da se tamkaj okoriščajo s presežki dela zasebni podjetniki. Vendar pa tudi ti koristno uporabljajo sredstva. Če naši objekti počasi rastejo, nam mora biti razumljivo, da je tudi naša življenjska raven slaba, da lahko v tem pogledu le počasi napredujemo. Že lani smo poizkušali spremeniti način nagrajevanja, vendar so temu nasprotovali nekateri birokrati v sindikalnem vodstvu. Našim predlogom so se postavili po robu, zato nismo prodrli. Vidimo pa, da današnji sistem nagrajevanja ne vzpodbuja k večjemu delovnemu učinku, marveč ga celo zavira. Akordno delo smo že uvedli na nekaterih cestah in se že v praksi prepričali, da je delovni učinek močno narasel, da so delavci prišli do boljše plače in da je tudi objekt cenejši, kar so velike prednosti. Na

teh objektih delavcem le ni vseeno, ali delajo ali pa ne — kot je to bilo pri delavcih, ki so dobivali urne plače. Vse to nam narekuje spremembe v plačnem sistemu. Razen tega pa izgublamo na različne načine mnogo dragocenega časa, tako rekoč brez vsake potrebe. Konkretno: današnja seja je bila sklicana za pol osmo uro, pa smo se zbrali šele ob pol deveti, kar pomeni, da smo izgubili celo uro, ki je ostala neizkoriščena. Se vrsto takih stvari bi lahko našli, ki po svoji vplivajo na izboljšanje dela. Potemtakem je tudi disciplina osnovni po-

got za izboljšanje produktivnosti. Pri nas, posebej pa še v Prekmurju, so okolnosti precej drugačne, ker so tukaj osnova drobna kmetijska posestva. Delavec brez premoženja je vsekakor bolj zainteresiran na večji proizvodnosti in tudi na boljšem kot napol kmet, kajti prvi opravi svoje delo v določenem času, potem pa je prost, medtem ko drugi prihaja na delo predvsem zaradi tega, da si zajamci pravice iz socialnega zavarovanja, med delom v podjetju pa večinoma misli le na to, kaj in kako bo delal na svojem zemljišču.

Več socialističnih obrtnih podjetij - večja konkurenca - nižje cene

Imamo pa tudi mnogo primerov, da delavec dela v podjetju le zato, da je deležen pravic iz socialnega zavarovanja, ko pa je z delom v podjetju pri kraju, gre še k privatniku in dela pri njem naprej. Slednji mu zaradi večjega števila naročil lahko da dovolj dela in tudi večjo plačo. Zato bo potrebno naše gospodarstvo urediti tako, da bomo imeli čedalje večje število malih obrtnih podjetij tudi v socialističnem sektorju. Kot smo že ugotovili, so gradbena dela danes dokaj draga, zato pa je tudi potrebno, da ustanovimo čimveč remontnih podjetij, ki bodo med seboj konkurirala in tako omejevala parazitske zasluzke zasebnikov. To so zelo resna vprašanja, katerim bodo morali naši ljudski odbori posvetiti vso pozornost. Pri ljudskih odborih bo treba zaposliti strokovno dovolj močan kader, ki bo lahko pravilno in dobro opravljaval nadzorstvene posle. K nam se v zadnjem času obračajo ljudje iz OLO in ljudskih odborov mestnih občin s prošnjami, da bi jim preskrbeli sposoben kader. Tega jim vsekakor ne moremo ustreci, kajti dobri strokovnjaki so danes že zaposleni v raznih podjetjih in jim niti na misel ne pride, da bi se zaposlili pri ljudskih odborih. Se manj upanja pa ima zato vaš okraj, kjer so pač pogoji takšni, da ne nudijo človeku dovolj življenjske in kulturne hrane. Zato boste morali strokovnjake iskati v svojih vrstah. Opažamo pa, da se vaši ljudje po končanih študijah rajši zaposlijo kje drugje. Zato bo treba posvečati mnogo več pozornosti mladini, zasledovati razvoj

posameznika in se z njim pogodbeno dogovoriti, da se bo po končanih študijah vrnil v svojo rodno pokrajino. Take študente in visokošolce bo treba štipendirati. Le tako bo mogoče doseči, da bomo čez nekaj let imeli svoje strokovnjake. Potem bo čedalje manj primerov kraje dobičkov in dosegli bomo, da bo polir z večjo strokovno sposobnostjo laže drugače odredjal in obračunaval delo posameznega delavca. Skratka: če hočemo napredovati, potem moramo imeti tudi dovolj strokovno izobraženih ljudi.

Da pa bi odvisna sredstva smotrno izkoristili, jih je treba vlagati tam, kjer je najbolj potrebno in kjer bodo tudi rentabilna. Zaradi tega so odšli danes vsi predstavniki v Ljubljano, da bodo izposlovali del teh odvisnih sredstev. Gre predvsem za to, da se bodo te vsote pravilno in pametno izkoristile in do konca leta tudi uporabile. Konkretno: kino in razni stanovanjski bloki v M. Soboti so takorekoč škandal. Krivdo je pripisati predvsem ljudskemu odboru, ki nima nekega perspektivnega načrta, zaradi česar morda okraj ne bo deležen tistih kreditov, ki bi jih v nasprotnem primeru lahko dosegel. Treba bo vsekakor predvideti, kaj potrebujemo in kaj naj se dela. Treba bo žrtvovati nekaj milijonov za sestavne načrte, ki jih bo moč izvesti, ko bodo sredstva pri roki. Danes pa nimate niti perspektivnega načrta, ne podrobnejših načrtov. Prav nobenega smisla pa nima vlagati ogromna sredstva v premalo premissljene objekte, kjer investicije ne bi imele pravega učinka.

Odkupovalci si prisvajajo denar, ki gre skupnosti

Resen problem v Prekmurju so tudi tako imenovane kobilice — odkupovalci. Analiza kaže, da odpade eden odkupovalec na 14 proizvajalcev, čeprav je med njimi precej takih, ki proizvajajo tudi za tržišča. Če imamo tako množico teh parazitov, ki dvigajo cene posameznim pridelkom tako, da je cena jajcu, ki velja že 16 din, precej višja od cene na ljubljanskem trgu, potem morate vedeti, da je to ukraden denar skupnosti, čeprav so kmetje sicer zainteresirani. Da dobijo za svoje pridelke večje izkupičke kot pa bi jim jih lahko dale kmetijske zadruge. Dobički, ki

se nabirajo pri raznih nakupovalcih, gredo tudi na lahek način iz njihovih žepov, prav tako, kakor so si jih na lahek način prislužili. Zato moramo stremeti za tem, da bomo kar najprej dosegli stabilizacijo cen, zlasti še kmetijskim pridelkom, kajti s tem, da cene naraščajo in zopet padajo, škodujemo kmetu, posameznikom pa dajemo možnost za špekulacije in skakanje iz ene vrste dejavnosti v drugo. Če pa hočemo to stabilnost doseči, potem moramo kmeta organizirati in ga pripraviti do tega, da bo svoje pridelke prodajal kmetijskim zadrugam in da bo zadruga pridobila dobiček uporabila v njemu koristne namene. Le tako bodo odpadli razni nakupovalci in moč bo stabilizirati trgovino s kmetijskimi pridelki. Prvenstvena naloga OLO je, da te stvari pravilno uredi in tako napravi konec problemom, kje vzeti sredstva. Stvari, o katerih sem govoril, so zelo resne in bo treba o njih bolj živo razpravljati in skrbeti predvsem za to, da se odpravijo razne pomanjkljivosti. Stremeti moramo predvsem za tem, da bomo odpravili izkoriščanje po posameznikih. Za gospodarstvo se zahteva temeljita analiza, ki nam bo pokazala, kaj nam je potrebno in kaj ne, sredstva pa — kot že rečeno — imamo tukaj, le s to razliko, da gredo danes večinoma mimo nas. Saj zaslužijo nakupovalci mesečno tudi po 100 do 200 tisoč din! Ta višek bi lahko imele zadruge, ki bi ga prav gotovo lahko koristno uporabile: bodisi za nove šole, skladišča, za dograditev zadrúžnih domov, izboljšave v živinoreji, bodisi v druge — za prebivalstvo koristne namene. Važno pri tem pa je, da Okrajni ljudski odbor, predvsem pa politične organizacije temeljito delajo na tem, da tiste, ki poslujejo mimo kmetijskih zadrug, izolirajo in jim vzamejo moralno pravico do tega posla. Tako je tudi v drugih deželah — za primer navajam Nizozemsko — kjer posameznik ne more eksistirati, če ni organiziran v zadrugi. Seveda so tam kapitalistične zadruge.

Nove sindikalne organizacije v ljutomerskem okraju

Dosedaj so bili uslužbenci občinskih ljudskih odborov vključeni večinoma v sindikalnih podružnicah pri okrajnih ustanovah; prav to dejstvo je imelo tudi svoj negativen vpliv na njihovo delo, ki je marsikje šepalo prav zaradi tega, ker niso bili povezani s sindikalno organizacijo na tistem področju, kjer delajo in žive, tam, kjer bi kot člani sindikata lahko mnogo več storili za uresničenje programa organizacije kot so lahko pokazali doslej, ko so bile njihove obveznosti večinoma le v plačevanju članarine in enkratnem srečanju na letnem občnem zboru.

Razen tega je na področju naših občin mnogo gospodinjstev pomočnic, vajencev, gospodarskih in obrtniških pomočnikov, ki še niso našli svojega mesta v sindikalni organizaciji prav zaradi tega, ker ni bilo v bližini nobene podružnice, kjer bi se lahko vključili in v njej aktivno sodelovali. Tej pomanjkljivosti je tudi pripisati, da so bili posamezniki iz vrst teh ljudi še vedno grobo izkoriščani in zapostavljeni. Niso imeli organizacije, ki bi se zanje odločno zavzela in v kateri bi se tudi lahko sami aktivno postavili v bran proti izkoriščevalcem.

Upoštevaloč oba momenta, je okrajno sindikalno vodstvo sklenilo, da bo postopoma privabilo v vrste sindikalnih članov vse delavce in uslužbence, ki imajo pogoje za članstvo. Sklep je spremljala tudi odločitev, da bodo v vsaki občini

ustanovili sindikalno podružnico, v kateri se bodo lahko vsi vključili — od uslužbenca pa do poslednjega hlapca, se v njih vzgajali in izobraževali. Nove sindikalne podružnice v občinskem merilu so potemtakem velika pridobitev zlasti za izkoriščane in zaostale delavce v kmetijstvu.

Letos je sindikalna organizacija v okraju pridobila na stotine novih članov iz vrst kmečkih delavcev in vničarjev. Pri občinskih ljudskih odborih so ustanovili štiri, na novo ustanovljenih kmetijskih gospodarstvih pa šest sindikalnih podružnic. Pred kratkim pa so jim pristeli še sindikalne podružnice na področju občin Veržej, Razkrižje in Bučkovi. Živahna razprava na ustanovnih občinskih zborih je pokazala, da je sindikalna organizacija v večjih podeželskih središčih potrebna, kajti le tako se bodo doslej izkoriščani ljudje lahko uveljavili in postali enakopravni partnerji delavcem v industriji. S. F.

MALA POLANA

Na vzhodni cesti, ki vodi v smeri Kapece, so čez potok Črncac zgradili betonski most, ob njem pa razširili cesto, kar bo precej prispevalo k temu, da se bo ob proslavi naprednega tiska lahko promet neovirano odvijal po bližnjici proti Veliki Polani. Most so postavili na stroške Okrajne uprave za ceste. — ce

NAPREDNI TISK -

močno orožje v rokah
ljudskih množic!

2000 mladih pevcev bo nastopilo v Lendavi

Na Okroglici so ljudje poslušali 2000 pevcev in pevk, na Ostrožnem pa se je to število zvišalo na 2500. Peli so mešani zbori ob spremljavi godbo na pihala.

Kaj pa bo v Lendavi? Lendava bo imela nekaj posebne, česar ni bilo na Ostrožnem, ne na Okroglici. Tudi v Lendavi bo nastopilo veliko število pevcev: okrog 2000! Ti pevcji so se že zgodaj začeli pripravljati na svoj nastop. Že od rane spomladi se urijo pod vodstvom svojih pevovodij. Takih pevcev ni bilo na Ostrožnem. To so pevcji in pevke iz vrst naših pionirjev, to je naš pevski kader, ki bo nekoč nadomestil odrasle pevke in pevce v Obmurju. Vredno jih bo pogledati, še bolj poslušati! Mladi in malce neučakani — kot so — vabijo v Lendavo vse odrasle ljudi, pridni in disciplinirani pri svojem delu — tako jih že sedaj lahko pohvalimo — pa želijo pokazati tudi pred malo starejšimi vrstniki, mladinci in mladinkami, kaj zmorejo kot Titovi pionirji. Peli bodo ob spremljavi godb iz Sobote, Ljutomera, Ptujja in Ljubljane.

Prav vsi se še spominjamo lanskega nastopa teh najmlajših pevcev na Prekmurškem festivalu. Letos pa nas želijo še bolj iznenaditi, saj bodo številčno še vsaj enkrat močnejši, pa tudi zapeli bodo bolje. Tako številčen zbor »mladih« še ni nastopal v Sloveniji in ponosni smo lahko, da imamo prav v Obmurju tak kolektiv, ki bo s svojim petjem gotovo navdušil vse obiskovalce proslave naprednega tiska v Lendavi.

Razen pionirjev bo nastopil tudi zbor odraslih pevcev in pevk, ki šteje nad 700 članov in se je po številu približal pionirskemu pevskemu zboru iz leta 1953. Sestavljen je iz zborov osega Obmurja, pel pa bo ob spremljavi godb na pihala.

Velika novost za Prekmurje bo tudi nastop mariborskega narodnega gledališča, ki bo na prostem izvajalo opero »Prodana nevesta«. Tako bo lahko prišlo na svoj račun nekaj tisoč ljudi — udeležencev proslave v Lendavi.

Vsi nastopajoči pa vam kličejo: 3. oktobra — na svidenje v Lendavi!

Pozdravljeni!

Sredi šumečega jelšvoja in prostranih poljan se porajajo borbeni pozdravi prebivalcev Velike Polane — rojstne vasi »Ljudske pravice« — vsem predvojnimi aktivistom, vsem udeležencem, ki bodo s svojo prisotnostjo počastili našo vas ob proslavi 20-letnice »Ljudske pravice«, v času od 26. septembra do 2. oktobra, ko bomo pri nas imeli občinski teden.

Skupaj z najlepšimi pozdravi pošiljamo predvojnimi aktivistom in ostalim delovnim ljudem vabilo: pridite k nam, udeležite se naše proslave!

Ponosni — kot smo vedno bili — hočemo s proslavo 20-letnice »Ljudske pravice« dokazati naši javnosti, kakšno vlogo je odigrala »Ljudska pravica« v naši Veliki Polani in Prekmurju povbe — v času pred vojno in zlasti še takrat, ko je naše ljudstvo bilo odločilen boj za svojo svobodo in obstoj.

Pozdravljeni in na veselo svidenje!

OBCINSKI LJUDSKI ODBOR
VELIKA POLANA

SADJARSKA RAZSTAVA PRI GRADU

vzpodbuda za nadaljnje pospeševanje sadjarstva

V okviru občinskega tedna pri Gradu so tudi sadjarji priredili predzadnjo nedeljo svojo razstavo, ki naj bi poudarila važnost te gospodarske veje za področje občine in Goričke sploh. Na razstavi so pokazali, kakšno kakovost in količino pridelka je moč doseči pri posameznih sortah na eno drevo, razstavljajo za zatiranje škodljivcev in boleznih, umetna gnojila, važnejše sadjarske stroje in strokovno literaturo. Svoj pridelek je razstavljalo 16 sadjarjev. Zastopane so bile domale vse sorte, ki jih gojijo v tej okolici in dozorevajo v tem letnem času. Obiskovalec je dobil vtis, da je letošnji pridelek zaradi neugodnih vremenskih razmer precej slabši, ker je bil bolj izpostavljen raznim škodljivcem in boleznim. Sadje z vzorno negovanih dreves, ki so bila pravilno očiščena, obrezana in poškropljena, je bilo kakovostno boljše in tudi za »oko« mnogo boljše.

Kmetijsko gospodarstvo od Grada je razstavilo svoje glavne in postranske sorte, ki so predvidene tudi v sadnem izboru za gorički predel.

Razstavo si je v nedeljo ogledalo čez 500 občanov in nekaj gostov, med njimi tudi ljudski poslanec tov. Kocijančič, sekretar OO SZDL tov. Rogl in drugi.

ni mogoče zamisliti napredka v kmetijstvu. Kmetijske zadruge v Prekmurju so kot združbe večine kmetijskih gospodarstev v prvi vrsti poklicane, da pri tem delu sodelujejo in ga celo vodijo. Ponekod so že dosegli prve uspehe, vendar je še to vedno le kaplja v morje. Kmetovalci bi čestokrat radi kupili dobre strokovne knjige, da bi si z branjem pridobili potrebno znanje, toda knjig si ne morejo kupiti, ker so predrage. Vse drugače pa bi bilo, če bi zadruge ustanovile svoje knjižnice, kjer bi lahko kmetički ljudje za mali denar prišli do potrebnega čtiva.

Tudi zadržani domovi, ki jih je veliko v naši pokrajini, pa še niso doela dograjena, bodo morali slej ko prej postati žarišče prosvetnih prizadevanj na vasi. Splošne kmetijske zadruge bi morale po svojih prosvetnih odsekih poživiti izobraževalno delo med člani in sploh na podeželju. Fr.

bi ti otroci obiskovali šolo v Tišini. Sprito tega morajo mali ciganečki obiskovati šolski pouk v Kupšincih, čeprav ostali otroci iz Vančevsi že od nekajd zabajajo v tišinsko šolo. Volivci so bili mnenja, da ne bi bilo napak, če bi ciganečke razdelili na posamezne šole, še bolj pa so se ogrevali za to, da bi v Tišini, ki že od nekajd velja za šolsko središče, odprli poseben oddelk za cigansko dečo. Tako bi odpadlo dokaj razširjeno negotovanje pri starših in otrocih. Nadalje so predlagali, naj bi takoj začeli z regulacijskimi deli, v kolikor so pri roki denarna sredstva. Sedaj je v Ledavi, ki ji bo treba očistiti strugo, najnižji vodostaj in zato tudi primeren čas za akcijo. Potok je namreč zelo zaraščen z grmovjem in zasičen z drugo šaro. Že v slučaju manjše poplave se voda ne bi mogla odtekat in bi prestopila bregove. Za največjo nalogo pa v Veščici štejejo dograditev gasilskega doma, kateremu so temelje že postavili. F. F.

Polana je pripravljena

Zadnje tedne je bilo v Veliki Polani marsikaj storjenega. Dogodki v vasi so se tako naglo odvijali, da jim domačini niti slediti niso mogli, da ne govorimo o sosedih, ki se še danes čudijo, kako je bilo mogoče v razmeroma kratkem času izvesti tako velika dela. Mnogo truda in težav so morali premostiti, preden so dočakali zmago.

Zares: zmago v pravem pomenu besede! Predzadnjo nedeljo se jim je izpolnila davna želja: v vasi je

prvič zasvetila električna luč. Ta dogodek so vaščani lepo proslavili. Ob lepo okrašenem transformatorju se je zbralo staro in mlado. Prišli so tudi ljudje iz sosednih vasi. Po pozdravnih govorih in izmenjavi čestitk je sledil krajši kulturni program. Pionirji so recitali pesmi »Naše luči« in »Elektrarna«, najbolj pa je prisotne presenetila 71-letna Bara Cukova. Radostno in ognjevitost je zapela pesem o elektriki, ki jo je za to proslavo sama sestavila.

Od električne luči si Polančani obetajo lepše življenje. Moški se že razgovarjajo o elektromotorjih in radijskih sprejemnikih, žene pa si že želje likalnikov in kuhalnikov. Največja pridobitev za vas pa je nedvomno nov kinoprojektor, ki so ga že namestili na njegovo mesto v dvorani Zadrúžnega doma. Že v nedeljo bodo vaščani lahko prvič gledali umetnost na belem platnu v svojem domačem kulturnem hramu. Ob prvi predstavi slovenskega filma »Na valovih Mure« bodo prav gotovo pozabili na mnoge težave, ki so jih spremljale na vsej poti do elektrike.

Tudi zunanji videz Velike Polane daje praznično lice; prebelili so vse gradbe, pa tudi vaščani so svoje kmečke hiše olepšali, da ne bodo kazile zunanje podobe naselja. Vsi do zadnjega namreč vedo, da se bliža njihov pomembni praznik s takim kulturnim programom, ki ga v vasi še niso nikdar doživeli.

K-cc

Tedenski koledar

Nedelja, 26. septembra — Justa
Ponedeljek, 27. septembra — Radomita
Torek, 28. septembra — Venčeslav
Sreda, 29. septembra — Miha
Četrtek, 30. septembra — Jelka
Petek, 1. oktobra — Velja
Sobota, 2. oktobra — Miran

Sončni vzhod: 1. oktobra ob 5.59. —
Zahod: ob 17.44. — Dolžina dneva 11.45.
Lunina sprememba: 27. septembra mlaj ob 1.50.

SPOMINSKI DNEVI

26. 1941 — Veliko posvetovanje voditeljev partizanskih odredov. Konferenci na Stolcih je predsedoval tov. Tito. Iz Slovenije sta se udeležila posveta tov. Miha Marinko in tov. Franc Leskošek; 1947 — Začetek II. kongresa Ljudske fronte Jugoslavije.

28. 1851 — Rojen v Spodnjih Retjah pri Velikih Laščah pesnik in pisatelj Fran Levstik; 1864 — Ustanovljena v Londonu Prva mednarodna; 1949 — Sovjetska zveza je prva samovoljno razvezala pogodbo s FLRJ. 30. 1942 — V Vipavski dolini nad Ozeļjanom ustanovljen I. primorski bataljon Simona Gregorčiča; 1947 — Ustanovljena Zveza borcev NOB.

KINO

GRAD — 26. septembra angleški film »Pekel je razprodan«.
»ENOTNOST IVANJKOVCI« — 26. septembra nemški glasbeni film »Maja v tenčici«.
CEPINCI — 26. septembra jugoslovanski film »Vsi na morje«.
»PARK« M. SOBOTA — od 24. do 26. septembra ameriška barvna risanka »Ostrček« — od 28. do 30. septembra ameriški film »Rebecca«.
RADGONA — 25. in 26. septembra indijski film »Andhyanc (Neurje) in filmske novice — 29. in 30. septembra ameriški film »Kapetan Kide«.

SEJMI

OKRAJ LJUTOMER: Veržej v sredo, 29. septembra splošni sejem.
OKRAJ M. SOBOTA: Cankova v petek, 24. septembra živinski in kramarski sejem; Crenšovi v petek, 24. septembra svinjski sejem; Dobrovnik v ponedeljek, 27. septembra svinjski sejem; Grad v sredo, 29. septembra živinski in kramarski sejem; Križevci v Prekmurju v soboto, 2. oktobra svinjski sejem; Turnišče v četrtek, 30. septembra svinjski sejem.

KMETOVALCI!

V borbi proti trdi ali smrdljivi sneti pšenice in rženi plesni razkužujte semena z najučinkovitejšimi sredstvi

AGROSAN, DUPHAR in CERETAN

Za 100 kg pšenice ali rži rabimo 200 gramov navedenih sredstev. Vsa ta sredstva dobite pri Kmetijskih zadrugah ali v naši trgovini na drobno.

AGROMERKUR — Murska Sobota

Flegarju, Jožetu Mihaliču, Francu Zeleznu in Antonu Kovaču od Grada, Stefanu Zeleznu, Mihaelu Serugi in Viljemu Bertalanču iz Radovec, Andreju Gjergjku, Viljemu Gjergjku, Francu Sukiču in Rudolfu Bernjaku iz Vidonec, Stefanu Zeleznu in Ludviku Grahju iz Kruplivenka in Alojzu Solarju iz D. Slavec.

Imenovani so bili pohvaljeni kot najbolj napredni sadjarji v občini. Razen tega je komisija naročila za vsakega nagrajenca strokovni list »Sadjarstvo, vinarstvo, vrtnarstvo«, ki ga bodo letos in prihodnje leto brezplačno prejeli. Najbolj pa so se pri organizaciji razstave potrudili Vlado Mezeg, Stefan Grah in Stefan Zelezen.

Komisija je imela težavno nalogo, saj je morala poleg kakovosti razstavljenega sadja upoštevati tudi delo in trud, ki so ga nagrajenci vložili minula leta v to, da bi sadjar-

M. SOBOTA

Preteklo nedeljo je gasilsko društvo Tovarne mesnih izdelkov v Murski Soboti slavilo 20-letnico svojega delovanja. Ob tej priliki so imeli dostojno slavo. Po pozdravnih govorih so prebrali društveno kroniko, iz katere veje zaključek, da se je sedaj, ko tovarno upravljajo delavci, položaj gasilcev mnogo spremenil in izboljšal. Najzaslužnejši člani so prejeli priznanja za večletno službovanje v gasilskih vrstah. Sledila sta mimohod gasilcev in družabno veselje. F. F.

BISTRICA

Ko so v Gor. Bistrici zvedeli, da bo Prekmurje obiskala skupina strokovnjakov za odvzem krvi, so se vaščani začeli prijavljati za udeležbo v tej človekaljubni akciji. Danes že lahko poročamo, da je njihova vas med prvimi v Prekmurju, ki je dala posnemanja vreden vzgled, kako pomagati bližnjemu v nesreči. Svojo kri je darovalo nad sto vaščanov. Posamezniki so bili celo pripravljani dati večjo količino krvi. —cc

POPRAVEK

V prejšnji številki našega tednika smo na 4. strani objavili članek »Občinski teden v Puconcih«, v odstavku pa, ki govori o igri »Čas je dozorel«, omenili, da je najbolj ugajala učiteljica Marta Kuharjeva. Ta stavček popravljamo v toliko, da imenovana ni učiteljica. Uredništvo

stvo na področju občine kar najbolj uspevalo in prinašalo koristi.

Razstava je bila pomanjkljiva v toliko, da je razstavljalo premalo sadjarjev in da ni bilo statističnih podatkov, ki bi obiskovalcem povedali nekaj več o sedanjem stanju in perspektivnih možnostih napredka v sadjarstvu na področju občine. Na svoji pomembnosti pa je pridobila zato, ker je bila letos edinstve-

na prireditve te vrste v Prekmurju, kar je tudi najlepše priznanje prirediteljem. Sadjarstvo je namreč najvažnejša panoga na Goričkem. Razstavo pa je priredila le občina Grad.

Prireditve je dala koristno vzpodbudo vsem okoliškim sadjarjem, da se bodo odslej še bolj zavzemali za napredek v tej gospodarski panogi. V bodočnosti čakajo sadjarje na Goričkem še velike naloge pri obnovi in urejevanju starejših sadovnjakov, sicer ne bomo mogli doseči zaželjenega smotra, namreč, da bo sadje v tem predelu zares glavni pridelek kmetovalca. R.

Dajalci krvi!

Obveščamo vse dajalce krvi, da bo skupina strokovnjakov za odvzem poslovala v Prekmurju do 2. oktobra 1954.

Obiskala bo še naslednje kraje: Šalovci, Grad, Cankova, Rogoševci in Puconci. Datum obiska bodo pravočasno objavljali na lepkih in po članih ekip RK, ki delajo na terenu.

Pozivamo vse, ki so se že prijavili, kakor tudi one, ki nameravajo žrtvovati nekaj svoje krvi za bližnjega, da se točno odzovejo vabilom. Z dajanjem krvi dokazujemo svojo visoko človečansko in socialistično zavest.

Okrajni odbor RKS
M. Sobota

VREMENSKA NAPOVED

za čas od 24. sept. do 5. oktobra. Padavine pričakujemo okoli naslednjih dni: 26. in 29. septembra ter 2. oktobra. V ostalem lepo vreme.

ZASLUŽEK! V MURSKI SOBOTI!

Za gradbena dela v Murski Soboti sprejmemo

tesarje, zidarje in nekvalificirane delavce.

Nastop službe takoj. — Plača po dogovoru.

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE

»S O G R A D«
MURSKA SOBOTA

Šahovski turnir v počastitev 20-letnice Ljudske pravice

Šahovski okrožni odbor v Mariboru je sporazumno s SZ Slovenije v počastitev 20-letnice »Ljudske pravice« razpisal šahovski turnir. Pokroviteljstvo turnirja je prevzel prvi urednik »Ljudske pravice« tovariš Miško Kranjec. Na turnirju sodelujejo naši znani šahisti: ing. Milan Vidmar, mednarodni mojster iz Ljubljane, Milan Langer, šahovski mojster iz Maribora, Zdravko Gabrovšek, mojstrski kandidat iz Ljubljane, dr. Janez Nemeč, Leo Guzel, Dušan Njegovan, vsi mojstrski kandidati iz Maribora, Karlo Konič, prvokategornik iz Maribora, in domači šahisti iz Prekmurja, med njimi Drago Beloglavec, drugokategornik, Koloman Varga, Anton Ivanič, Jože Matjašec, drugokategorniki, in Stefan Sinko, tretjekategornik.

Svečana otvoritev turnirja je bila v ponedeljek dopoldne ob 9. uri, na predvečer pa je bilo že izvedeno uradno žrebanje. Prvi dan turnirja so bili doseženi naslednji rezultati: dr. Nemeč : Konič remi, ing. Vidmar : Beloglavec 1:0, Gabrovšek : Matjašec 1:0, Varga : Ivanič 1:0, Guzel : Sinko 1:0, Njegovan : Langer 1:0.

Tudi v kmetijstvu velja:

brez izobrazbe ni napredka

Zadržani zbori, sestanki in seje upravnih odborov — vse to je bilo doslej posvečeno predvsem obračunu in razpravi o gospodarskem delovanju zadrug, premalo pa smo se razgovarjali o delu in nalogah na prosvetnem področju. Kazno je, da bi morali uspehe zadržanih organizacij ocenjevati tudi po številu raznih tečajev, predavanj in razstav, ki jih zadruge prirejajo, po številu naročnikov kmečkega in zadržnega tiska.

Cepprav imamo na našem podeželju precej strokovno izobraženih ljudi, ki lahko s svojim delom in zgledi mnogo pripomorejo k napredku v našem kmetijstvu, vendar še imamo marsikje opravke z neznanjem. Pa tudi razvoj gre svojo pot naprej: kar je bilo še večerj dobro, je danes morda že zastarelo. Brez dobro organiziranega strokovnega šolstva in splošnega izobraževanja kmečkega prebivalstva si dandanes sploh

Kaj so razpravljali na zborih volivcev v Černelavcih in Veščici

Preteklo soboto in nedeljo so imeli svoje zbere volivci Černelavcih in Veščice — vasi v soboški občini. V obeh vasi se je zbralo kar precej vaščanov, ki so se imeli tokrat mnogo pomeniti.

Največ je bilo govora o tem, kako bi si nabavili stroje in škroplilnice, da bi se laže zoperstavili raznim sadnim škodljivcem in boleznim. V Černelavcih so zelo živahno razpravljali o popravilu cest in čiščenju jarkov. Besede so nanesle tudi na izobraževalno delo in rodile vrsto predlogov. Vaščani želijo, da bi pri njih čimprej odprli otroški vrtec. Njihovemu predlogu so se pridružili tudi Veščičani, ki tako kakor njihovi sosedje upajo, da jih bo v skupnem prizadevanju podprl tudi ljudski odbor mestne občine. Vrtec naj bi bil v zadržnem domu in v njega bi zahajalo precej otrok iz obeh vasi.

Dotaknili so se tudi problema šolanja ciganskih otrok. Ugotovili so namreč, da neki funkcionar Ob LO Tišina ne dovoli, da

m a l i
oglasji

SAMOTNO ZELEZNO PEC prodam. — Naslov v upravi lista.

POSESTVO 2 ha zemlje, deloma s trgatvijo, prodam v Grabšincih št. 24, p. Videm ob Ščavnici. — Cena po dogovoru.

CEVLJARSKI »SINGER« STROJ, cilindri, prodam. — Murska Sobota, Lendavska cesta 11.

NE BOM PRIZNALA NOBENE KUPCIJE, ki bi jo sklenil brez moje vednosti Stefan Flisar iz Gorice št. 3, ker sva lastnika vsak do ene polovice premičnin in nepremičnin. — Terezija Zimavč, Gorica 3.

LESENO HISO 12x5 m prodam. Interesenti naj se javijo pri Albertu v Berkoveih, p. Prosenjakovci.

KMETIJSKA ZADRUGA KRIZEVCI v Prekmurju

sprejme v uk v svojo trgovino

VAJENCA ali VAJENKO.

Pogoji: 4 razredi srednje šole. — Poizveste lahko na upravi zadruge.

Uprava

V službo sprejmemo takoj

SOBARICO

staro od 25 do 50 let, samsko, ki obvlada nemški in madžarski jezik. Stanovanje in hrana preskrbljena. Plača po tarifnem pravilniku.

Hotel »Zvezda«, M. Sobota

OBJAVA

Dne 29. VIII. 1954 je bilo najdeno v bližini Petišovec ogrodje moškega dvokolesa temnorjave barve, neznane znamke, številka okvirja 66578.

Dvokoleso je bilo verjetno nekomu ukradeno. Lastnik naj se zgleda na postaji LM Lendava s potrebnimi dokumenti o dvokolesu. — Iz pisarne tajništva za notranje zadeve Murska Sobota.

OD TEDNA DO TEDNA

KOMUNA - naša najnaprednejša družbena stvar

Najvažnejši dogodek, ki se sodi med dogajanja zadnjih dni, je brez dooma očerajšnji pričetek rednega zasedanja Generalne skupščine OZN v New Yorku. Te dni bodo v splošni razpravi spregovorili predstavniki šestdesetih držav, ki so članice te največje mednarodne organizacije, ustanovljene na pobudo velesil v času odločne borbe proti fašističnim silam osi Rim-Berlin-Tokio. Gledarji bodo o oseh mednarodnih vprašanjih, ki tarejo današnji svet in ki — več ali manj — koarno oplivajo na mednarodno sodelovanje in mir.

Sicer je težko govoriti o tem, ali bodo razprave dosegle tudi kak praktičen učinek. Doslej se je večkrat zgodilo, da so to najvišje mednarodno telo uporabljali zgolj za propagandistično prižnico, kjer so prišla do izraza predosebnost ideološka nasprotja med Zahodom in Vzhodom. Namesto, da bi reševali sporna vprašanja državopravne narave na načelih doslednega neomešavanja v notranje zadeve tujih držav, so govorili enega in drugega bloka kaj radi govorili o »komunistični ali »kapitalistični nevarnosti in jo povezovali z »agresivnimi nameni«.

Sedaj se sicer kažejo znaki, da bo ta nepotost, sad »hladnega, t. j. propagandne vojne, malce popustila. Med delegacijami mnogih držav že raste prepričanje — in to velja posebno za azijske —, da je treba predvsem odstraniti s sveta veliko zaostalost nekaterih držav in narodov in jih čimprej približati žiljavniki ravnih naprednih držav. Zaostalost nekaterih držav v svetu in pa zavest večernosti naprednih držav sta čisto vzrok silnih, za mir nevarnih trenj v svetu.

Vendar so tu potrebna samo dejanja, kajti načelne trditve te ali one vlade, da se s takim nazaranjem strinja, medtem ko v resnici vodi povsem drugačno politiko, danes že nikogar več ne pritegnejo.

Na posamezna važnejša vprašanja dnevnega reda samega zasedanja se bomo vrnilo pozneje.

Kakor poročajo iz Londona, je zunanji minister Eden na svojem potovanju po Evropi vendarle dosegel — če že ne drugega — to, da bo konferenca devetih držav, kakor si jo je zamislil Churchill, konec tega meseca. Nanjo je pristal tudi ameriški zunanji minister Dulles, ki se je nenadoma pojavil takoj za Edenom v letalom v zahodnonemškem glavnem mestu Bonn in v pozneje v Londonu. Uradno so tedaj sporočili, da se je ameriški zunanji minister pomenil z zahodnonemško in britansko vlado o bodoči suverenosti Nemčije in njeni ponovni oborožitvi. Prišel je torej v Evropo z isto nalogo kakor Eden, četudi je obiskal samo dve mesti.

Toda Dulles se je sestal z Edenom potem, ko je le-ta že obiskal vsa ostala glavna mesta onih držav, ki naj bi v bodočnosti tvorile evropsko obrambo. Tako se je vendarle seznanil z mnenjem vseh teh držav, ozir. njihovih vlad. Ni se mu bilo treba boriti za tako imenovano »ameriško pot« Zah. Nemčije, po kateri naj bi jo takoj vključili v Atlantski pakt. Razen tega je tudi uvidel, da mu Edenov načrt, naj bi znova oživili bruseljski pakt proti nemški agresiji, ki so ga leta 1948 sklenile Francija, Vel. Britanija, Belgija, Nizozemska in Luksemburg in ga razširili še na Italijo in Zah. Nemčijo, ne more biti nevaren, ker ni naletel na posebno ugoden odmev.

Tako prva kot druga »rešitev« zahodnonemškega vprašanja pomeni torej samo načrt, ki ga je treba šele obdelati. Ta namen ima tudi konferenca devetih v Londonu, kjer bo poleg prizadetih držav navzoča tudi Kanada. O kakih ugodnih glasovih o korist Edenovega načrta tudi ne moremo govoriti, četudi ga je predsednik francoske vlade Mendès-France sprejel kot primerno podlago za razgovore. Francoski premier namreč zahteva primerno revizijo. Za sedaj še ni znano, kako daleč naj le-ta poseže. Spomnimo pa se, da je Mendès-France pred nedavnim predložil revizijo pogodbe o Evropski obrambni skupnosti, ki je slednjič dovedla do popolnega poloma te organizacije.

V tem primeru v celoti veljajo ugotovitve maršala Tita na Ostrožnem, da je namreč nespametno graditi zahodnoevropsko obrambno organizacijo, če obstajajo med predvidenimi državami — članicami velika nasprotja (primer Francije in Zah. Nemčije glede nemške oborožitve in Posarja). Treba je najprej doseči politično rešitev gotovih vprašanj, a šele potem načeti vojaška vprašanja.

Dokležovje

V zadnjih mesecih so naši vaščani pokazali mnogo pridnosti. Precejšnje uspehe so dosegli na področju komunalne in prosvetne dejavnosti. Na zadnjem zboru volivcev pa so se dogovorili, da bodo še letos uredili železniško postajališče; v tej zasilni zgradbi se namreč tare vedno dovolj potnikov, ki jih lese- na baraka lahko le delno zaščiti

Uvodoma smo citirali besede tov. Kardelja o tem, kaj je komuna, danes, ob drugem nadaljevanju našega članka — komuna, naša najnaprednejša družbena stvar — pa se ustavimo pri kratki analizi zborov volivcev, ki so in morajo biti v vsakim dnu bolj pomemben činitelj v našem razvoju, saj je to organizem komune, ki bo čedalje bolj splošna zato, da bo lahko vsak državljan prišel do besede in uveljavljanja svojih pravic, do odločanja o vseh vprašanih družbenega življenja.

Sedanji zakon o občinskih ljudskih odborih utemeljuje obstoj in potrebo zborov volivcev, zasleduje smoter, da bi kar največ državljanov sodelovalo pri delu ljudskega odbora, da bi se z zbori volivcev okrepila odgovornost izvoljenih ljudskih predstavnikov in s tem tudi nadzorstvo volivcev nad delom občinskega ljudskega odbora. Pozorni pa so podatki o tem, kakšen odnos imajo občinski ljudski odbori v celoti do volivcev, namreč, do njihovih zborov. Zakon določa, da je treba zbor volivcev sklicati po potrebi, a najmanj enkrat na vsake tri mesece. Sklicuje jih predsednik občinskega ljudskega odbora. Hkrati določa, da ima predsednik OLO pravico, da skliče zbor volivcev, v kolikor tega v zakonitem roku ne stori predsednik občinskega ljudskega odbora. Pripomniti je treba, da ima Okrajni ljudski odbor dokaj slabo evidenco o tem, kdaj in kako potekajo zbori volivcev v posameznih vaseh. Tudi ena desetina volivcev onega področja, za katero naj se skliče zbor volivcev, ima pravico s predlogom dnevnega reda predložiti predsedniku obč. ljudskega odbora sklicanje zborov. V kolikor ga pa ta ne skliče, imajo volivci pravico sklicati zbor sami, a tudi vaški odbor ima pravico sklicati zbor volivcev po predhodnem obvestilu obč. ljudskemu odboru.

Lani je bilo v 22 občinah sklicanih le okrog 90 zborov volivcev. V to število pa niso všteti predvidilni zbori, ki so bili sklicani na pobudo okrajnega upravnega aparata predvsem zaradi tega, da so volivci razpravljali o davkih in podobnem. O tem, koliko je bilo letos zborov volivcev, še nimamo podatkov, vendar pa se stanje ni bistveno spremenilo. Če govorimo o zborih volivcev, je treba posebej poudariti, da ni bilo zborov proizvajal-

cev, razen v nekaterih podjetjih. Zato pa so odborniki zborov proizvajalcev čisto bolj odrezani od volivcev kot občinski odborniki. Zbore volivcev večinoma sklicujejo na »hitro roko«, čeprav zakon določa, da mora biti sklic zborov objavljen osem dni, v nujnih primerih pa tri dni pred samim zborom. Sklicanje zborov volivcev se objavi na razglasni deski in še posebej na krajevno običajen način. Poleg časa in kraja, kjer naj bi bil zbor, je treba objaviti tudi točen dnevni red zborov in po čigavem predlogu je sklican. Dnevnega reda zborov volivcev ne more določiti občinski ljudski odbor, lahko ga samo predlaga, kajti volivci imajo pravico, da ga tudi sami določijo. Pri sklicevanju zborov pa zaslužijo posebno pozornost vaški kurirji — bobnjačji, katerim je prepuščeno, da na krajevno običajen način obveščajo volivce.

Na mnogih zborih volivcev je opaziti odsotnost vodstev SZDL, pa tudi to, da na njih pride premalo do izraza odgovornost odbornikov pred volivci. Odborniki občinskega ljudskega odbora in člani vsakega odbora so se dolžni udeleževati zborov volivcev svojih enot, tamkaj so dolžni poročati in dati obračun o delu ljudskega odbora. Enako dolžnost imajo do svojih volivcev tudi odborniki Okrajnega ljudskega odbora. Obč. LO mora najmanj enkrat na leto poročati o vsem delu in prizadevanju svojim volivcem, ki imajo tako možnost, da delo svojega ljudskega odbora kritično ocenijo in dajo svoje pripombe. V mnogih primerih se je lani začela uveljavljati praksa, da je na zborih volivcev v glavnem prisoten le predsednik občinskega ljudskega odbora, samo eden človek, ki poroča in volivcem odgovarja na vprašanja. V takih primerih odborniki ne ču-

tijo dolžnosti, da bi nastopali pred svojimi volivci, ali pa se celo dogaja, da tega ali onega sploh ni mogoče najti na zboru proizvajalcev. Priprava zborov volivcev je zatorej zelo resna zadeva občinskih ljudskih odborov, saj bi le-ti morali že na svojih sejah posebej in temeljito pretresti vso problematiko, ki bo dobila svoje mesto v dnevnem redu zborov volivcev. Le tako bo sleherni odbornik sposoben pred volivci zastopati in tolmačiti stališče ljudskega odbora in jim pojasnjevati tudi druga aktualna vprašanja.

Po pregledu letošnjih zapisnikov o zborih volivcev pa ugotavljamo, da so občinski ljudski odbori le 15-krat razpravljali o zborih volivcev. Govora je bilo večinoma le o datumih, kdaj naj bi zbori volivcev bili, skoraj nobene besede pa ni bilo izrečene o vsebini zborov volivcev in mnenja odbornikov o predhodnih pripravah. Še bolj redki pa so primeri, da bi občinski ljudski odbori posebej razpravljali o rezultatih minulih zborov, analizirali njihov potek in vsebino ter bili tenkočutni do stavljenih predlogov in pripomb svojih volivcev. Dolžnost občinskega ljudskega odbora je, da obvesti zbor volivcev o svojih odločitvah, ki so posledica njihovih predlogov. Nedvomno je tak odnos do zborov volivcev eden izmed glavnih razlogov, ki so začeli mrtvičiti zbore volivcev. Nekaj krivde pa je tudi pri volivcih, ki pridejo s svojimi pripombami in predlogi na dan rajši kje za vogalom, kakor pa da bi jih obelodanili takrat, ko na zborih razpravljajo o dnevnem redu, skratka, ne zahtevajo, da bi ta vprašanja dobila svoje mesto v dnevnem redu zborov. Ob razvijanju takega sodelovanja volivcev pri vodstvu občinskih poslov in razpravljanju o drugih društvenih problemih ne bo nihče niti pomislil, da z nadaljnim razvojem občine nekaj zglubila, pa čeprav bi se manjše in gospodarsko bolj šibke občine združile v močnejše gospodarske enote.

razredov gimnazije in le eden je opravil tudi veliko maturo. Ti poda bi mu odpovedali službo, druge dati govore o stanju v začetku letošnjega leta. Se slabše pa je pri ostalem administrativnem aparatu. Res je sicer, da samo spricevalo brez znanja ničesar ne pomeni, a žalostno pa je, da se naši administrativci v ljudskih odborih premalo potegujejo za izpolnjevanje svojega znanja. Pri prevzemanju novih pristojnosti bo strokovna sposobnost kadrov najbolj resno vprašanje naših občin. Po mojem mnenju naj bi ljudski odbori z različni štipendijami ali kako drugače že sedaj pripravljali »terenc«, da bodo lahko v doglednem času prišli do strokovno sposobnega kadra.

Nadalje je vredno omeniti, da se je odnos administrativnega aparata do volivcev letos nekoliko spremenil in obrnil na bolje, vendar pa bi morali volivci na svojih zborih opozarjati občinski ljudski odbor na primere grobih izpadov napram posameznim državljanom, na primere dajanja nepravilnih in nezakonitih pojasnil. Odnos administrativnih uslužbencev do ljudskega odbora pa je v mnogih primerih še vedno vreden javne graje. Omeniti naj, da se je na sedmi seji ObLO Bodonci prvi oglasil tajnik, ki je kritiziral predsednikovo poročilo, češ da je pomanjkljivo in prekratko, čeprav so ljudski odborniki bili v prvi vrsti upravičeni dati tako sodbo.

Tako živijo in delajo ljudski odbori v Prekmurju. Eni se razvijajo hitreje, drugi spet počasneje, vsi pa iščejo pota h komuni. Vendar pa je nujno, da Okrajni ljudski odbor pospeši ta razvoj, pomaga občinskim ljudskim odborom, analizira njihovo delovanje in poslanstvo ter jim na osnovi svojih dognanj začne prepričati del svojih pristojnosti. Brez dvoma bo treba ObLO dati tudi nekaj pristojnosti, ki so bile prepuščene OLO z zakonom o kmetijskih združenjih. Le tako bodo kmetijske zadruge lahko zaživele kot gospodarsko močan činitelj bodočih komun v Prekmurju.

S povečanjem pravic in dolžnosti občin, z nadaljnjim razvijanjem zakonitih in že obstoječih oblik, prek katerih volivci posredno ali neposredno opravljajo oblastne posle, skratka, so udeleženi v svoji oblasti, in z usposabljanjem administrativnega aparata ljudskih odborov bodo naše sedanje občine postopoma prehajale v komune in zemale ekonomska središča in kaj njim težeča področja.

Te vrstice naj bi vsaj nekaj prispelale k razpravi o vsebini dela naših sedanjih občinskih ljudskih odborov, o tem, kako naj bi se naše občine razvijale v prihodnosti. O tem je treba mnogo več razpravljati in imeti vedno pred očmi, da ne gre toliko za meje bodočih komun, kakor za vsebino dela ljudskih odborov. V razpravi o teh vprašanjih pa bodo morali biti bolj aktivni komunisti in člani naše Socialistične zveze. Vanek Sifter

Na vaške odbore smo pozabljali

Prav poseben organ, ki bo v bodočem razvoju občin odigral pomembno vlogo, so vaški odbori, ki jih predvideva že sedanji zakon o občinskih ljudskih odborih. Pri večini naših ObLO so na vaške svete popolnoma pozabili, saj ne vedo, kaj naj bi z njimi počeli, istočasno pa se dogaja, da odborniki tožijo, da ne morejo sami opraviti vseh dolžnosti v svoji vasi ali volilni enoti. Lani smo imeli v 15 občinah 87 vaških odborov s 358 člani. Mnogim še danes ni jasno, čemu sploh imamo vaške odbore, čeprav je njihov pomen v tem, da lahko državljani uspešno opravijo posamezne zadeve kar pri vaškem odboru, zadeve, ki jih je sicer pristojen reševati občinski ljudski odbor, da laže pridejo do svojih pravic in rešujejo predvsem one probleme, ki se nanašajo samo na prebivalce določene kraja ali naselja. Člane vaških odborov volijo volivci na svojih zborih in zato leti svojim volivcem tudi odgovarjajo. Avtomatično pa so člani vaških odborov občinski odborniki tistega področja, za katerega je bil onovan vaški odbor. Nekateri občinski ljudski odbori so letos že začeli upoštevati vaške odbore. Tako je ObLO v Beltincih razpravljalo o tem, ali naj bi vaški odbori reševali tudi pritožbe kmetovalcev zoper sestavo posestnega lista. Se bolj konkretni pa so bili v Cankovi, kjer je ljudski odbor v svojem odloku o varstvu in vzdrževanju občinskih cest določil, da za izvajanje tega odloka skrbijo vaški odbori. Občinski ljudski odbor pri Gradu pa je v odloku o krajevnem samoprispevku določil, da o tem, v katero skupino pride posamezno gospodarstvo in kam mora navoziti gramoz, odločajo zbori volivcev skupaj z vaškimi odbori.

Občinski ljudski odbori se potemtakem trudijo pri svojem delu in se dokaj naglo otrešajo napak, vendar pa je pri samih odbornikih ostalo domala vse pri starem. V mnogih primerih so še vedno le popisovalci krav in telic, ugotavljajo le, kje je potreben kakšen mostiček in ali imajo vse hiše svoje številke, pobirati morajo pavšalno skočnino,

pred dežjem in snegom, pa še to ne popolnoma, saj je sprednja stran barake odprta. Z manjšimi stroški in dobro voljo pa bi se dalo marsikaj narediti; predvsem bi bilo treba urediti sprednji del postajališča, tako da bi dobil steno in vrata. S tem bi prav gotovo ustregli številnim potnikom.

prav poseben organ, ki bo v bodočem razvoju občin odigral pomembno vlogo, so vaški odbori, ki jih predvideva že sedanji zakon o občinskih ljudskih odborih. Pri večini naših ObLO so na vaške svete popolnoma pozabili, saj ne vedo, kaj naj bi z njimi počeli, istočasno pa se dogaja, da odborniki tožijo, da ne morejo sami opraviti vseh dolžnosti v svoji vasi ali volilni enoti. Lani smo imeli v 15 občinah 87 vaških odborov s 358 člani. Mnogim še danes ni jasno, čemu sploh imamo vaške odbore, čeprav je njihov pomen v tem, da lahko državljani uspešno opravijo posamezne zadeve kar pri vaškem odboru, zadeve, ki jih je sicer pristojen reševati občinski ljudski odbor, da laže pridejo do svojih pravic in rešujejo predvsem one probleme, ki se nanašajo samo na prebivalce določene kraja ali naselja. Člane vaških odborov volijo volivci na svojih zborih in zato leti svojim volivcem tudi odgovarjajo. Avtomatično pa so člani vaških odborov občinski odborniki tistega področja, za katerega je bil onovan vaški odbor. Nekateri občinski ljudski odbori so letos že začeli upoštevati vaške odbore. Tako je ObLO v Beltincih razpravljalo o tem, ali naj bi vaški odbori reševali tudi pritožbe kmetovalcev zoper sestavo posestnega lista. Se bolj konkretni pa so bili v Cankovi, kjer je ljudski odbor v svojem odloku o varstvu in vzdrževanju občinskih cest določil, da za izvajanje tega odloka skrbijo vaški odbori. Občinski ljudski odbor pri Gradu pa je v odloku o krajevnem samoprispevku določil, da o tem, v katero skupino pride posamezno gospodarstvo in kam mora navoziti gramoz, odločajo zbori volivcev skupaj z vaškimi odbori.

Premalo so se naši občinski ljudski odbori pri svojem delu posluževali tudi raznih komisij, ki bi opravile določene posle z njihovega delovnega področja, še manj pa se trudijo, da bi take komisije tudi aktivizirali. Dogaja se, da sleherni prošnja ali pritožbo rešujejo na seji občinskega ljudskega odbora, čeprav bi to delo lahko opravila posebna komisija za prošnje in pritožbe. Nikjer pa še niso ustanovili komisij, v katerih bi bili zastopani volivci in državljani, ki bi posebej proučevali kako pereče vprašanje in svoje zaključke sporočali ljudskemu odboru.

Viden napredek soboškega kmetijskega gospodarstva

Listje počasi rumeni, sončni žarki popuščajo v svoji toploti in jesen se je približala. Ptice selivke se zbirajo v jatah. Kmalu bodo morale zapustiti naše kraje. Kmetje pospravljajo zadnje posevke in polnijo z njimi svoje kašče.

Tudi na kmetijskem posestvu v M. Soboti so pred tedni končali z mlačvijo. Žitarice so jim dale dokaj obilen pridelek. Povprečni hektarski donos znaša od 16 do 18 stov. Zadovoljni so tudi s pridelkom ovsina in detelje. Precej dobička jim bo prineslo zlasti deteljno seme. Zadnje dni polnijo silose z zelenimi krmili, pa tudi krompir in koruzo bodo kmalu pospravili.

Letos so si uredili nova skladišča, ki so jim bila že nujno potrebna. V prihodnosti nameravajo rediti več goveje živine, zato so jim potrebni novi hlevi. Nekaj investicijskih sredstev že imajo, zato bodo lahko kmalu začeli z gradbenimi deli. Tudi dragocena gnojnica jim je doslej šla v izgubo. Zato so zgradili veliko gnojišče z jamo, kjer jo bodo zbirali in potem koristno uporabljali.

Vsi člani kolektiva si z dobro voljo prizadevajo, da bi na posestvu kar največ pridelali. Pri svojem delu ne marajo površnosti. Imajo pa tudi svoje težave; precej pogrešajo gozdov, ki bi jim dajali potrebno listje in les, ki bi jim prišel posebn prav za ograje in druge naprave. Ker imajo precej žitnih odpadkov, se nameravajo posvetiti tudi kokošjereji. Zaenkrat bodo poizkusili s stotimi repi izbranih kokošjih

Nedvomno bo razvoj občine v komune zahteval sposoben administrativni kader. Za te kadre pa občinski ljudski odbori premalo skrbi. Tu in tam je še močan strah pred zamero, kadar gre za posameznega nesposobnega uslužbenca. Marsikje rajši trpijo škodo, kakor pa se pri sklepanju o odpovedi službe celo poslužujejo tajnega glasovanja. Pojavlja se krčevito oklepaje uslužbencev, ki sedijo v občinskih pisarnah, čeprav nimajo potrebne strokovne kvalifikacije, niti drugih sposobnosti. Kadar govorimo o administrativnem kadru naših ObLO, potem je treba imeti v vidu predvsem njegovo strokovno, seveda pa tudi politično kvalifikacijo. Posebej še to velja za tajnike. Od skupnega števila sedanjih tajnikov jih ima devet osnovnošolsko izobrazbo, dvanajst od enega do šest

s starokopitneži niso mogli priti do pametnega sporazuma. Arondacija zemljišč jim bo omogočila, da bodo sedaj laže uporabljali mehanizacijska sredstva, ki pa jim še vedno primanjkujejo. Imajo namreč samo en traktor, ki še zdaleč ne bo zmož vseh opravil na razsežnih poljanah. Na posestvu imajo tudi poizkusne parcele za semenogojstvo. Pridelovanje semenja jih sicer precej stane, vendar pa se jim trud poplača v kakovostno boljšem in količinsko večjem pridelku. F. F.

IZDELUJEMO MOSKO IN OTROSKO PERILO V NAJMODERNEJSIH KROJIH

OPRAVLJAMO USLUZNOSTNE POSLE PO POSEBNIH ZELJAH NAROCNIKOV

NASI IZDELKI SE ODLIKUJEJO PO SVOJI KVALITETI, SOLIDNI IN OKUSNI IZDELAVI TER KONKURENCNIH CENAH

zato pri nakupu perila zahtevajte vedno le izdelek

TOVARNE PERILA MURSKA SOBOTA »MURA«

OSTROŽNO — DOSLEJ NAJVEČJE ZBOROVANJE SVOBODNEGA SLOVENSKEGA LJUDSTVA

Ostrožno, prijazna vasica sredi valovitih njiv, pašnikov in smrekovih gozdov, ki je od Celja oddaljeno le uro hoda, se je v nedeljo spremenilo v največje mesto v naši ožji republiki. Vso soboto do pozne noči in še v nedeljskih jutranjih urah so prihajali na svečano okrašeno celjsko postajo dolgi vlaki iz vseh smeri. Cvetje, slavoloki in zastave so pozdravljali desetstične gostov, ki so izstopali iz vagonov, se uvrščali v ogromne sprevode ter kakor valovi preplavljali mestne ulice. Njim so se v nedeljskih jutranjih urah pridružili še desetstični, ki so prispeli na to veliko slavje slovenskega ljudstva z avtomobili, motocikli, kolesi ali peš.

V nedeljo so vsa pota vodila na Ostrožno. In ni jih bilo moč zgrešiti! Prav tja do ogromnega naravnega parka v okrilju prostranega gozda so se spremljale zastave na drogih na obeh straneh ceste, pozdravljali so te slavoloki, v nočnih urah pa so služile za kažipot lepo razsvetljene ceste. Tod so se v noči od sobote na nedeljo zbrali desetstični, da bi prenočili. Gostinski obrati mesta Celja in okolice so bili spriči take množice ljudi brez moči. Pomenili so kapljico, ki je kanila v morje.

Kmalu so sredi gozdnih jas zarezali večji in manjši ognji. Teško bi jih bilo prešteti. Okrog njih so se zbrale pisane skupine, kramljale med seboj in pozneje tudi zadremale. Posebno zanimivo je bilo prisluškovati razgovorom, ki so jih imeli med seboj nekdanji borci štajerskih brigad. Sloneč ob ognju so v svojih nekdanjih borbenih uniformah pripovedovali dogodivščine, ki jih ni moč nikoli pozabiti. Marsikdo je ob tem tabornem ognju našel tovariša ali tovarišico, s katero sta nekoč, pred desetimi leti ali še prej, delila dobro in zlo v težki, krvavi in brezkompromisni borbi proti nacističnemu okupatorju.

Mnogi so si poiskali zavetja pod visokimi smrekami ter polegali na plašče ali odeje. Za vse tiste, ki jim ni bilo mar spanje, pa je skrbelo več kot dve sto gostišč, v prvih večernih urah so igrale godbe na pihala, pozneje pa so nastopile manjše skupine godcev in s poskočnimi zvoki vabile na ples.

Vrvež se ni poleg vso noč, kajti vedno znova so prihajale iz Celja skupine za skupino. Ali res ne bo še tako kmalu konca po več kilometrov dolgega sprevoda, ki se

350-tisočglavi množici je spregovoril maršal Tito. — Najvišja odlikovanja za hrabrost in zasluge za narod Slandrovi, Zidanškovi, Bračičevi in Serčerjevi brigadi ter brigadi VDV.

vije po osvetljenih cestah v to, doslej največje zbirališče slovenskega ljudstva?

Ko je jutranja zora osvetlila vrhove smrek, se je Ostrožno jelo pripravljati na svoj veliki dan. Gosta megla, ki se je spustila nad gozd in na bližnja pobočja gričev okrog zbornega mesta, se je le počasi umikala sončnim žarkom. Izpod dreves so počasi vstajale sence ter se pretegovale. Gostišča so znova oživele, zvoki valčkov in polk so znova poglali na plesišča staro in mlado, da

se malce ogreje in povsem prebudi. Skozi gozd so prodrli mogočni glasovi združenih pevskih zborov in godb, ki so se pripravljali na svoj predpoldanski nastop.

A ko se je megla slednjič le dvignila proti nebu in so se sončni žarki vse krepkeje prebijali skozi njo, je 350-tisočglavo mesto zaživele kakor mravljišče. Čim bolj se je bližala deveta ura, tem bolj so se množice zgrinjale na pobočjih velikega naravnega gledališča, na katero gora dnu se je belila ogromna tribuna.

Prisrčno srečanje z maršalom Titom... — Na sliki: Pionirka v njegovem objemu, potem ko mu je izročila šopek slovenskih nageljnov.

Zdaj zaori pesem o svobodi...

Okrog devetih se je na odru pred tribuno zbralo 2500 pevcev in kakih 500 godbenikov. Pričeli so svoj program, dva ogromna stolpna zvočnika pa sta ga prenašala na vse strani. Nedolgo zatem so se po cesti Pohorskega bataljona pričeli pomikati, drug za drugim, slavljenci te velike vsenarodne manifestacije — preživeli borci štajerskih odredov, bataljonov in brigad s svojimi nekdanjimi komandanti in komisarji na čelu.

Pred njimi nosi strumni zastavonoša zastave, prepojene s krvjo v neštetihih bitkah proti nacističnemu okupatorju in domačim zločincem. Ob petju združenih pevskih zborov in koračnicah godb se postrojijo pred tribuno. Tu so Prvi štajerski bataljon, Kamniški bataljon, Druga skupina odredov, Pohorski odred, Zidanškova brigada, tri brigade XIV. divizije (Serčerjeva, Tomšičeva in Bračičeva), Lackov odred, Koroški odred, Kamniško-zasavski odred in brigada VDV.

Okrog desete je množica vzvalovila. »Tito prihaja!« gre od ust do ust. Na desni strani tribune se je ustavil avto. Predsednik Tito si ogleduje častno četo in jo pozdravlja. Sedaj se je v spremstvu generalnega polkovnika Koste Nagya napotil pred tribuno. Tu ga že pričakuje generalni podpolkovnik Dušan Kveder, ki mu strumno raportira. Maršal Tito obide postrojene enote in vsako posebej pozdravi.

Prav sedaj je godba odigrala državno himno in visoki gost že koraka na svečano tribuno. Na pobočjih z leve in desne pa hrumi množica, s ploskanjem in klici pozdravlja svojega Maršala in mu maha v pozdrav.

Tovariš Tito je govoril...

Še pred deseto so se na svečani tribuni jeli zbirati častni gostje. Med njimi podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, podpredsednik Zvezne ljudske skupščine Lidija Sentjurc, člani Izvršnega sveta LR Slovenije, glavnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva in mnogo drugih. Maršala Tita pa so spremljali predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko, člana Zveznega izvršnega sveta Franc Leskošek-Luka in Ivan Maček-Matija, predsednik Izvršnega sveta LRS Boris Kraigher, generalni polkovnik Kosta Nagy in generalmajor Milan Zeželj.

Na slavnostni tribuni so maršala Tita pozdravili celjski pionirji, Joško Petek pa mu je izročil album z originalnimi posnetki, ki jih je naredil njegov oče Jože kot foto-reporter XIV. divizije na njenem pohodu na Štajersko. Pozneje je tudi njega ubila sovražnikova kroglja in ni dočkal svobode.

Zborovanje je odprl v imenu prireditvenega odbora sekretar OK ZKS celjskega okraja Franc Simonič in zaprosil maršala Tita, naj povzame besedo. Predsednik Tito je stopil pred mikrofon, toda trajalo je dokaj časa, preden se je umirilo viharno navdušenje zborovalcev, ki so pozdravljali svojega visokega gosta. Zvezo komunistov, narodnoosvobodilno borbo ter bratstvo jugoslovanskih narodov.

Ko je predsednik Tito končal svoj govor in se napotil po stopnicah tribune navzdol, je množica vzvalovila. Borci slavnihih brigad in bataljonov so, ne da bi se zavedli, v hipu obkrožili ljubljene Maršala v trenutku, ko je stopil v avtomobil. Njim so se pridružile množice onih, ki so bili bliže tribuni. Maršal Tito je nasmejan odzdravljal. Ko je avtomobil vendarle krenil proti Celju, je predsednika republike še dolgo pozdravljali gost

špalir navdušenih obrazov z obeh strani ceste.

Množice so le počasi zapuščale zorno mesto in odhajale v senco bližnjega gozda. Sedaj se je pričelo popoldansko ljudsko rajanje, ki se je zavleklo pozno v noč.

Zbrala se je petina slovenskega ljudstva

Tako se je končalo vseljudoško zborovanje, kjer je petina slovenskega ljudstva dostojno in doslej najbolj množično obudila spomin na težke čase v narodnoosvobodilni borbi ter na svetle dni po svobodi, ki jo je ta borba rodila in katere sadove uživamo danes. Nacistično nasilje na tem delu slovenske zemlje ni moglo streti volje po svobodi in neodvisnosti. Niso pomagala izseljevanja in internacije, niti ne streljanja talcev in obglavljanja. Iz partizanskih skupin so ob podpori prebivalstva rasle vedno večje borbene skupine. In prav na mestu, kjer je nacistični okupator skušal z nasiljem zatreti vsakršno misel na odpor in ozemlje narediti nemško, je doživel svoj končni poraz.

Ljudstvo na Ostrožnem je v nedeljo dostojno proslavilo spomin na one dni. Proslavilo je spomin na padle in preživle borce svojih brigad, proslavilo je spomin na Komunistično partijo in njeno vodstvo, ki je s Titom na čelu organiziralo narodnoosvobodilno gibanje ter ga privedlo do tako sijajne zmage. Hkrati je proslavilo spomin vseh onih junakov NOB, ki so dali po vsej Jugoslaviji svoje življenje za tako veliko stvar, kot sta svoboda in neodvisnost. Proslavilo ga je z velikimi delovnimi zmagami in z uspehi v povojni graditvi socialistične družbe. Posebno ponosno pa je, da ga je ob njegovem velikem dnevu na Ostrožnem obiskal in mu spregovoril sam predsednik Tito.

Ravenci so lepo pozdravili Lackovo patroljo

Patrulja Lackovega odreda je na svoji poti po Prekmurju doživela prav lepe sprejeme. Pričakalo jo je stotine preprostih ljudi: V Belčincih so njej na čast postavili velik slavolok. Ko so borci obiskali v Gančanih kraj, kjer je padel narodni heroj Stefan Kovač, so nadaljevali pot proti Strehovcem, kjer so patroljo pričakali domala vsi vaščani z godbo na pihala DPD »Svoboda« iz Lendave na čelu. Borce so pozdravili predstavniki raznih organizacij. Tudi v Veliki Polani se je kljub velikim pripravam na bližajočo se proslavo naprednega tiska zbralo okrog 500 ljudi z godbo na čelu. Borci so se nekaj časa pristrčno razgovarjali s sodelavci iz NOB. V Trnju so se borci ustavili pri svojih znancih, vaščani Bistric pa so jih sprejeli ob kresu, kjer so izvedli tudi krajši kulturni program. Od tu je patrolja v petek zjutraj krenila čez Muro v Prekijo, noseč s sabo pozdrave prekmurske-

ga ljudstva za udeležence proslave »Štajerska v borbi« na Ostrožnem in ljubljene voditelja tovariša Tita.

V Križevcih bodo postavili gasilski dom

Pretekli teden so se v Križevcih pri Ljutomeru sestali gasilci iz domače vasi in sosednih Borec. Na sestanku so se dogovorili, da bodo s skupnimi močmi postavili novo poslopje gasilskega doma, v katerem naj bi bila tudi večja dvorana — bodoča telovadnica domačega društva »Partizan«. Dom bodo gradili s pomočjo Okrajne gasilske zveze, domačih telovadcev in prosvetarjev. Zborovalci so pokazali mnogo dobre volje za sodelovanje; potrebna sta jim le načrt in gradbeno dovoljenje, na katerega že dalj časa čakajo.

Uspelo zborovanje učiteljev

Pred dnevi se je zbralo v Črenšovcih nad 40 učiteljev. Na svojem zborovanju so obdelali najvažnejša organizacijska vprašanja in pedagoške probleme na svojem delovnem področju, ugotovili materialni položaj šol in zaposlenega učnega osebja in sprejeli perspektivni načrt za izvenšolsko delo v letošnji sezoni.

Uvodoma so ugotovili, da je delo v skupinah in sektorju zadovoljivo potekalo v preteklem šolskem letu. Zato si bodo tudi letos pri upraviteljstvih, kjer so sedeži skupin, izvolili vodstva skupin, določili datume sestankov in snov za strokovni in ideološki študij. Za vodjo sektorja so soglasno izvolili Franca Križaniča, šolskega upravitelja iz Vel. Polane, za tajnika pa tov. Peterne-lovo iz Črenšovca. V okviru svojega društva bodo organizirali naslednje sekcije: dramatsko, šahovsko, folklorno in lutkarsko, ki bo nadaljevala delo lutkovnega gledališča iz Odrance. Ljudsko prosvetno delo bodo opravljali prek izobraževalnih društev in telovadnih organizacij »Partizan«. Dramatska sekcija je že lani pridno delala, v počastitev praznika naprednega tiska pa bo v Vel. Polani in Lendavi uprizorila igrjo iz partizanskega življenja »Operacija«. Lutkarska sekcija namerava že novembra obiskati vse šole na svojem področju z otroško igrjo »Zogica — nogica«. Učiteljski sektorja bodo zborovali vsaka dva meseca. Ob vsakem zborovanju bo učni nastop iz slovenskega jezika, kateremu bodo v tej sezoni posvečali posebno pozornost.

Največji pedagoški problem pa je vzgoja in poučevanje slabo nadarjenih otrok, ki se zadnja leta svoje šolske obveznosti zbirajo ponavadi v četrtem razredu osnovne šole, čeprav po svojih telesni in duševni razvitosti tjakaj ne sodijo. Tudi materialni položaj šol in učiteljskega ni povsod zadovoljiv; v Bistrici še nimajo kuriva za zimo, v Veliki Polani pa morajo kar tri učiteljice prebivati v enem samskem stanovanju. Po dograditvi združnega doma bo v Polani stara in zasilna dvorana odevč, zato bi bilo priporočljivo, da bi se pristojni činitelji zavzeli za preureditev dvo-

rane v stanovanja za učitelje. Občinski ljudski odbor v Vel. Polani sam tega ne bo zmogel napraviti, ker je prispeval domala vsa razpoložljiva sredstva za elektriko in proslavo, zato pričakuje pomoč OLO. Za uspešno delo v šoli in izven nje pa je treba učiteljem pripraviti primerne življenjske pogoje, ki bodo vredni dostojanstva našega vzgojitelja.

Z obljubo, da bodo po svojih močeh pomagali pri organizaciji velike proslave naprednega tiska, so se učitelji po peturnem pomenku razšli.

Stane Cervič-Bojan:

Borba na Vaneči

(Nadaljevanje in konec)

Prvi je skočil s podstrešja Franjo, za njim pa Miran. Toda namesto na levo, se je Franjo jel umikati proti desni strani, k prednjemu delu hiše. Tam je stala za vogalom strojnica. Kratak rafal in Franjo je obležal s prestreljenimi prsi. Z Miranom sva ostala sama. Kril sem Miranu umik, nato Miran meni. Bila sva že za hišo v sadovnjaku. Z bombami in brzostrelkami sva si utirala pot. Od drevesa do drevesa, od zaklona do zaklona! Jaz sem kril Mirana, nato Miran mene. Nenadoma se mi je začela desna roka narahlo tresi in lepiti k brzostrelki. Ko sem mimogrede pogledal na prste, sem opazil, da dveh skoraj ni, le sredinec se je še malo držal. Prsti so bili razcefrani. Po roki me je oplazil rafal. Hip za tem sem začutil oster udarec po ustih. Kroglja mi je zabila zob. Začutil sem pekoče bolečine v ustih in na roki. Toda na nje ni bilo časa misliti. Treba se je prebiti skozi obroči!

Tričetrt ure je že trajala neenaka borba. Dva proti več stotim! Imela sva le nekaj metrov do gozda. V tem trenutku zakliče Miran: »Bojan, naprej!« Brž sem se hotel povleči naprej, ko je oster pok napolnil bližnje ozračje. Okrog mene se je vse bolj in bolj rdečilo. Začel sem se potapljati v neprodno temo, globlje in globlje.

Ko sem se zavedel, sem bil še vedno na istem mestu, kjer sem se zgrudil, toda brez orožja. Pastili so me, ker so mislili, da sem mrtev, ko sem imel celo glavo v krvi. Nedaleč stran je ležal Miran, ves krvav in v zadnjih vzdihljajih. Prebil se je povsem na rob gozda, ko pa je hotel ustreliti žandarja, ki je stal pri drevesu, mu je parabela sabotirala. V hipu je skočil k njemu

drugi žandar in ga prebodel z nožem na puški skozi prsa.

Okrog in okrog njega so stali vojaki, žandarji in detektivi ter hoteli izsiliti kaj iz njega. Toda Miran je zaklical: »Banda fašistična, ubijte me! Ubijte — nikogar ne poznam!«

Viničar Novak pa je stal tik ob Miranu, ga tepel in brcal v glavo in vpil: »Prekleta golazen, ali smo vas? Jaz sem vas, da boš vedel, preden pogineš!«

Miran ni več odgovarjal. Slišalo se je samo zamolklo stokanje katero pa je tudi kmalu potihnilo. In Miran je obležal negiben...

Po borbi se je med soldatesko pomešalo tudi nekaj domačinov. Ko so neke ženske opazile, da sem še živ, so začele na vse grlo vpiti: »Se je živ! Ubijte ga, ubijte!« Takrat so Madžari in detektivi postali pozorni in prihitieli k meni. Tudi Novak ni izostal. Skoraj prej je pribežal kot detektiv! Začel me je pretepati in brcati v ranjeno glavo. Padel sem ponovno v nezavest.

Prebudil sem se na vozu Ivana Kocena, ko me je s svojimi kravami ranjenega peljal na glavno cesto. Madžari so ga prisilili, da me je moral peljati.

Sedaj šele sem se zavedel, kje in pri kom smo bili prejšnjo noč. Še prejšnji dan nas je Ivan Kocen opozarjal na tega viničarja Novaka ter nas svaril, češ, pazite se ga, ta je zagrozen fašist in agent. In ravno k njemu nas je zaneslo po več kot triurnem tavanju in dežju in noči.

Se danes vidim starega možakarja Ivana Kocena, kako me je takrat, ko me je peljal, včasih sočutno pogledal. Videl sem, da bi mi rad pomagal, a ni mogel. Bal se je. Bil je prepričan, da je zdaj izgubljen tudi on,

da je izgubljena tudi njegova družina, rad bi mu povedal, da se naj ne boji, da ga za njegovo dobroto ne bom izdal, pa mu žal niti tega nisem mogel povedati. Sicer pa, saj Ivan Kocen takrat tega tudi ne bi verjel. Menil bi, da zverinsko mučenje fašistov in njilaveh razveže še tako trdovratno molčič jezik. Pa ni bilo tako! Vzdržal sem. To lahko danes potrdi vsa njegova družina, to lahko potrdijo mnogi.

Pol nezavestnega so me pripeljali v Soboto. Avto se je ustavil pred komando mesta. Tam so si madžarski fašisti in domači izdajalci stiskali roke ter si čestitali: »Sedaj je za konec partizanov. Zdaj bo pa mir!« Zelja Madžarov, da bi me živega dobili v roke, se je uresničila. Toda njihovo prepričanje, da v Prekmurju ne bo več partizanov, jih je grdo prevaralo.

Najprej so me peljali v bolnico, da mi nudijo prvo pomoč. Mnogo so si pač obetali, če bom ostal pri življenju. Imel sem prebito lobanjo. Spliter so mi odstranili iz glave, odrezali prste ter zafikalni ustnico. Na to so me odvedli v vrno nadstropje, priklenili na posteljo ter mi v sobo postavili štiri orožnike za stražo. Zastržili so tudi okolično bolnico. Tisto noč nisem spal. Po glavi so mi blodile misli ena za drugo. V preživeli dan skoraj nisem verjel. Toda bilo je res: Franjo mrtev, Miran mrtev, a jaz ranjen — živ ujet. Uresničilo se je, v kar nisem nikoli verjel: fašisti so me dobili živega. Zavedel sem se, kaj me čaka: po zverinskem mučenju — strel v tilnik ali vrh. Takrat sem zaključil sam s svojim življenjem in naredil trden sklep: izdati nobenega naših ljudi, nobenega dela Oslobojilne fronte!

Dva dni sem prebil v bolnici. Tretjo noč so prišli po mene detektivi in me odvedli na žandarmerijo. Tam so me porinili v sobo, kjer sem na veliko presenečenje našel Joško Brumna z ženo in hčerka Stanko in Danico, Volaričeve, partizana Rastka, Rogana in druge.

Se tisto noč smo napravili načrt zagovar-

janja. Čeprav sta bila v sobi vso noč dva žandarja, nam je to uspelo. Naslednji dan so nas vodili enega za drugim na zaslivanje, ki je potekalo prav po fašistično, s pretepanjem, vešanjem in mučenjem. Čeprav so se poslužili vsega, kar so znali, jim ni uspelo, da bi dobili iz mene tisto, kar so hoteli. To, da jim izdam celotno organizacijo ter vse ljudi, ki so bili z nami povezani.

Zaslivanje in mučenje je trajalo 10 dni in noči. Vsi smo bili izčrpani, posebno pa jaz, ker nisem mogel jesti s prestreljeno ustnico in razbitimi prednjimi zobmi. Po desetih dneh so nas neko pozno popoldne vkleknili po dva in dva ter nas odvedli na kamion. Bili smo prepričani, posebno jaz, da je to naša zadnja pot in da nas vlečejo na streljanje. Peljali so nas po stranskih ulicah proti postaji ter nas na postaji raztovorili kot živino. Tam nas je čakala fašistična elita Sobote: madžarski fašisti in domači izdajalci, ki so prednjačili v klofutih. Udarci so padali po nas in v vseh strani je bilo slišati: »Büdds partizänok!«

Opljuvane so nas preinili do vlaka, kjer so nas natovorili. Peljali so nas na vojaško sodišče, katerega pa na srečo nisimo več našli.

V zmedbi, ki je nastala po kapitulaciji Horthyjevega režima, se mi je v koncentracijskem taborišču Komarom posrečilo spremeniti svoje ime. Tako sem zabil sled za seboj, ko so nas prevzeli Nemci ter odvedli naprej v fašistično »prevzgaljšiče« 19. stoletja — Dachau. Tam sem zvedel, kako se je viničar Novak polakomnil 10.000 pengov in zanje prodal dvoje mladih življenj...

O borbi na Vaneči pa je potem govorilo vse Prekmurje. Za zatirano ljudstvo Prekmurja pa je bila ta borba iskra, ki je vžgala še močnejši odpor. Ljudje so čutili, da niso osamljeni in da so kljub meji, ki so jo začrtali Nemci in Madžari, dobili stike z osvobodilnim gibanjem onstran Mure.

Tudi pri nas uspeva izvozna čebela

Ze od nekaj pri nas čebelarimo predvsem zaradi proizvodnje medu, ki tudi v modernem čebelarstvu igra glavno vlogo, vendar pa so funkcije modernega čebelarjenja danes že precej številnejše in mnogostranske. Po starih metodah čebelarjenja, ki žal pri nas še vedno več ali manj prevladujejo, se je posameznik trudil, da bi pridobil čim večje količine medu, skupnost pa je od tega imela le toliko koristi, kolikor je njegova proizvodnja medu pokazala viške za trg.

Tudi moderno čebelarstvo teži za tem, da pridobi čimveč medu, toda ta smoter hode doseči predvsem z znanstvenimi metodami, ki jih posameznik v večini primerov ne more sam uresničevati. Kakor se s križanjem koruznega semena v svetu in zadnje čase tudi pri nas pridelek koruze neprimerno poveča ob uveljavljanju agrotehničnih ukrepov, tako se je tudi moderno čebelarstvo osredotočilo na vzgajanje kakovostnih matič, katerih plodnost je neprirodno večja od plodnosti navadnih matič in katerih delavke imajo mnogo več dobičnih lastnosti, tako na paši, kakor tudi v odpornosti proti raznim boleznim, in večje sposobnosti za preživljanje in aklimatizacijo, t. j. prilagoditev podnebnju in vremenskim razmeram. Razvila se je že pravcata znanost o modernem čebelarstvu, o vzgajanju matič na sploh, hibridnih matič pa še posebej.

Hibridne matice dobimo s križanjem kakovostne in rasno čiste matice ene rase s kakovostnim in rasno čistim trotom druge rase. Izkušnje so pokazale, da daje prva generacija takega križanja kakovostne matice in čebele, pa tudi take rezultate v pridelku medu in ostalih lastnostih čebel, kot jih ni mogoče doseči pri najbolj izbranih čistokrvnih vrstah. Ti rezultati so čisto naravnost fantastični, zlasti se takrat, če jih primerjamo z rezultati, ki so doseženi z vzgajanjem čistokrvnih vrst. Pri istem številu panjev dosežemo mnogokrat boljše rezultate s križanimi čebelami.

Hibridacija ras pa ni tako enostavna stvar. Potrebno je sistematično in potrpeljivo delo, da pridemo do prvih rezultatov. Delo s takimi čebelami zahteva posebno moderne metode čebelarjenja, saj so izkušnje pokazale, da lahko dosežemo dobre rezultate samo v prvi generaciji križanih vrst. Če druga generacija matič daje rezultate, ki so celo slabši od rezultatov čistokrvnih matič. Zaradi tega zahteva čebelarjenje s takimi matičami nenehno novo in novo križanje čistorskih vrst. Potrebno je, da ima čebelar vedno pri sebi dve čistorski veji matič, recimo: čistokrvno kranjsko in čistokrvno kavkaško ali katero drugo raso, da lahko s stalnim križanjem spriti in nenehno vzrejamo hibridne matice za svoje potrebe. Se bolje je, če se posamezni čebelarji popolnoma posvetijo samo temu postu in se odločijo samo za proizvodnjo hibridnih matič za druge čebelarje. Tako se je v modernem čebelarstvu že začela specializacija med čebelarji. Naprednejši in spretniji čebelarji zapuščajo težnjo po proizvodnji medu, še več, tudi sami kupujejo med za svoj čebelnjak, vso svojo aktivnost pa so posvetili izključno proizvodnji kakovostnih hibridnih matič, ki jih prodajajo kot nekaj svojega.

Prav zaradi te nove prakse je šla specializacija tako daleč, da so se posamezniki odločili in se tudi usposobili izključno za hibridacijo. Oni ne čebelarijo zaradi medu, niti ne gojijo rasnih matič, temveč kupujejo rasne primerke od drugih čebelarjev, ki so se specializirali samo za vzgajanje čistokrvnih matič. Cena rasnih italijanskih in kranjskih matič je v zadnjih letih po svetu zelo narasla prav zaradi tega, ker sta se obe rasi pokazali kot posebno primerni za hibridacijo. Avstriji je uspelo vložiti svojo karniko (koroško raso) kot mednarodno znamko. Iz Avstrije na veliko izvažajo razne veje svoje čiste pasme, katero goje tudi v dolini reke Mure. Medtem ko se avstrijska karnika po kakovosti prav nič ne razlikuje od naših čistorskih vrst iste čebele, pa se je avstrijska čebela v zadnjem desetletju po svetu mnogo bolj uveljavila kot naša in prinaša ogromen dobiček svoji državi. Pri nas posvečamo premalo pozornosti vzgoji čebel, posebno pa še vzgoji rasnih matič. Vse to se dogaja v času, ko iščemo nove in nove možnosti za izvoz, v resnici pa dovolj ne izkoriščamo tega, kar nam ponuja sama priroda. A s tem bi se bilo vredno malo bolj ukvarjati!

Medtem se je razvilo moderno čebelarstvo še v eni smeri. Na Zahodu in v ZDA pripisujejo čebelam izredno važnost za opravljanje cvetov, posebno sadnih. Tam je na splošno znano dejstvo, kar je pri nas še vedno kot nekaj nedogranega, namreč, da je pridelek sadja večji, če stoji čebelnjak v času cvetenja sadnega drevja v sadovnjaku. Tamkaj se posamezni čebelarji specializirajo samo zato, da do cvetenja sadnega drevja umetno razvijajo svoje čebelne družine, da jih lahko potem in ob določnem času dajo v najem sadjarjem, ki tako zelo cenijo take panje za opravljanje, da lahko čebelarji za najemnino vzdržujejo svoje čebelne družine v ostalih mesecih, pa še njim ostane primeren zaslužek. Saj ni niti lahko — posebno še to velja za bolj severne kraje — imeti do zgodnje pomladi pripravljene velike panje. Vzlic temu pa se čebelarjem splača čebele hraniti (s sojino moko, kvasom in sladkorno raztopino) še pozimi, da jih tako umetno vzpodbudijo k nenaravno zgodnjemu razvoju. Vsi stroški se jim izplačajo v primerjavi z dohodki, ki jih imajo od posojanja čebel tistim pridelovalcem, ki jim je potrebno opravljanje njihovih sadnih plantaz.

Če morda pri nas ni tako velikih sadovnjakov in plantaz, da bi se mogel razviti poklic čebelarja za opravljanje, vendar pa so pogoji, da čebelarji vsaj sami zase držijo čebele v svojem sadovnjaku. Delo, ki jim

ga bodo opravile čebele v času cvetenja sadnega drevja, jim bo po vrednosti večkratno poplačano z obilnejšim pridelkom sadja, poplačani pa jim bodo tudi stroški prehrane čebel čez leto. Ker pa je pri nas prevažanje čebel zelo vpeljano, lahko vsak čebelar, ki noče nositi stroškov za vzdrževanje čebel po cvetenju glavnih sadnih drevcev, v preostalem času pošlje svoje čebele v kak drugi kraj z boljšo pašo, kjer se bodo njegove marljivo delavke vzdrževale s svojim delom. Trud je prav malenkostea, medtem ko so koristi, ki jih ima opraso sadno drevje od čebel, zelo pomembne in čisto tudi odločilne za uspehe v sadjarstvu.

Če pomislimo, da živi v naših krajih čebela s svetovno znanimi lastnostmi in da so pogoji za čebelarjenje pri nas ugodni, potem je res škoda, da je ta gospodarska panoga pri nas dokaj zaostala za splošnim gospodarskim razvojem. In prav bi bilo, da bi ukrenili vse, da se to stanje enkrat popravi.

UTRINKI

PRIZNANJE

V SZ so pred dnevi pričeli široko kampanjo proti alkoholizmu. O tem lahko beremo vsak dan iz domačega dnevnega tiska. Vsem bifejem in gostilnam, ki so v bližini tovarn, bolnic, klubov in kulturnih ustanov, so v večjih mestih prepovedali točenje vodke.

Vse kaže, da je vodka postala velik prijatelj predvsem mladih ljudi, kajti v glasilu komsomolcev »Komsomolskaja pravda« beremo in di naslednje odstavke:

»Nekateri trde, da je čisto prav, če delavci ob sprejemu plače kaj popijejo. To baje sodi v bon-ton. Pijanci pa trde, da so njih predniki ravnali prav tako. Toda, zakaj? Ljudje bi že enkrat lahko spoznali, da so delavce pred revolucijo izkoriščali in poniževali, njihove plače so bile nizke, pa so se opijanjali zato, da bi pozabili svojo bedo. Toda danes!«

Da, toda čemu danes? Odgovora »Komsomolskaja pravda« seve ne navaja.

DEZELA

»BREZ VOJNIH ZLOČINCEV«

Tako nekako sledi iz poročil, ki so jih pred tedni objavili italijanski časniki. Pa tudi sicer so besedi vojni zločincev že več let kaj radi stavljali med strešice in jima tako vsilili posmehljivi pomen.

In kdo je bil »poslednji« od vojnih zločincev, ki ga je italijansko pravosodno ministrstvo izpustilo iz zapora? Bil je to neki inž. Vanzini, ki je svoj čas ubil ženo ameriškega narednika. Odsedeti bi moral še 27 let, pa je nenadoma prišla osvoboditev. Z njim je torej zapustila ječo zadnja oseba, ki je po mnenju italijanskega pravosodja zagrešila zločin proti zaveznikom v protihitlerjevski zvezi.

Toda to je le eden od maloštevilnih ljudi, ki jih je rimsko pravosodje sploh postavilo pred sodišče! Desettisoče predstavnikov rimske soldateske, ki je pustila in morila po naši domovini, ni nihče obsodil. Narobe! Za svoje zločine sprejemajo prav pogosto celo odlikovanja za »hrabrost« in »patriotizem«, ki so ga tedaj pokazali! V deželi, ki se pred svetovno javnostjo kaj rada pohvali s popolno defašizacijo, noče sedaj nihče niti pomisliti, da gre za zločine iz dobe fašistične agresije in strahovlade, iz časov, ko so zavezniki, med njimi Jugoslavija, krvaveli v borbi proti največjemu zlu človeštva.

IZ DNEVNIKA taborniške družine „Belih rudarjev“

Prvi tabor si je pred meseci ustanovljena družina »Belih rudarjev« postavila v drugi polovici avgusta — vzhodno od Lenarta v Slov. goricah, v bližini Petovarjevega mlina ob potoku Velka. Njihovo tabornišče je bilo moč že od daleč opaziti, saj se je med jelšovjem visoko dvigal bel stolp — simbol družine, družbo pa mu je delal jabor z državno zastavo. Med taborniki, ki jih je bilo petnajst, so bili tudi štiri odrasli. Že v prvih dneh so imeli v tabornišču najlepši red; morali so se privaditi novemu življenju, ki je bilo za posameznike dokaj nenavadno, saj so si morali prvi kuhati sami, si čez dan skrbeti za hrano. Dnevi so hitro minevali. V pičlih petnajstih dneh so se taborniki seznanili z mnogimi veččinami: prijetne ure in prostost vsakodnevne programa — vse to je pustilo v njih nepozabne vtise. Naj vam spregovori kar taborniški dnevnik:

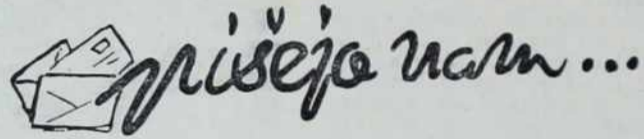
Pišalka vodje tabora zabrliga in vrže s postelje še tako zaspanega tabornika. Mali palček Korenina še ni dobro odprl svojih zaspanih oči, ko so njegovi vrstniki že stekli na telovadni prostor. Lepo je gledati mlada telesa v objemu jutranjih sončnih žarkov. Kot da bi jih izza zelenega gozda osvetlil reflektor! Gibi so enaki, kakor da bi vsi imeli samo eno misel in hotenje v veliki družini tabornikov: biti dober član socialistične domovine!

Mlada telesa so se že pogrela, kosti pokajo in vsaka kretanja je izvedena z močno voljo posameznikov. Po telovadbi naglo uredijo ležišča v šotorih in očistijo taborni

prostor. V Veliki, pod mlinom, pustijo prah, ki se je bil nabral na zagorelih telesih. Točno ob sedmih se taborniki vrstijo pred jaborom in najboljši tabornik prejšnjega dne Kojčekov Vlado dvigne zastavo ob petju »Dviga plamen se iz ognja«. Bela kava vsakomur dobro tekne. Pripravil jo je Simonkov Sandi, mladi kuhar dneva. Fantje pripravijo drva za kuhinjo in taborni ogenj. Dopoldne se urijo v taborniških veččinah. Po malici kar praktično preizkusijo pridobljeno znanje. »Streljanje številke« je najbolj priljubljena igra tabornikov. Preprejena je z izkušnjami iz vojne taktike.

Kosilo so pripravili točno popoldne. Porcije se polnijo s paradiznikov juho in makaroni. »Razcartlančkov« ne poznajo in vsak zaužije tisto, kar mu je pripravila kuhinja v naravi. Ko so želodčki potolaženi, umije vsak svojo porcijo in jo obesi na rogovile pred kuhinjo. Sledi popoldanski »molček«; vsak se po svoje zaposli: mladina igra šah, drugi domino, pišejo pisemca, bero knjige in dnevno časopisje.

Pred večerjo se pripravijo na taborni ogenj, ki ga navadno obiščejo tudi okoliški prebivalci. Lendavski taborniki so dobro razpoloženi. Spretnosti, šale, uganke, stave, komične scene palčka Korenina — vse to se kakor na traku vrsti drug za drugim. Zapojo »Barambo« in še vrsto drugih pesmi — od partizanskih do umetnih. Njim pritegnejo tudi domačini. Ko pa se pokrajina globoko pogreze v nočno tišino, se iz tabora razlega zadnja pesem »Dan je šel...«

Morda bi se dalo urediti?

Kogar zanese pot v našo lepo Goričko, se ponavadi ustavi v naši planinski postojanki »Tromejnike«, ki jo radi obiskujejo tudi gostje iz drugih predelov naše ožje domovine. O tem nas prepričajo mnoga imena v knjigi obiskov.

Vtisi, ki sem jih dobil pri zadnjem obisku postojanke, pa so me napotili do tega, da opozorim mero-dajne činitele, ki oskrbujejo kočo, na nekatere pomanjkljivosti, ki bi se jih po mojem mnenju dalo odpraviti.

Lepo urejeno gostišče s solidno postrežbo — to so nedvomno odlike, ki pustijo v vsakem popotniku dobre vtise. Vendar se v Dolcu z vsem ne morejo pohvaliti; obiskovalca namreč precej moti neurejena okolica. Pred kočjo je majhen, s travo poraščen vrt, pa tudi razne nesnage tamkaj ne manjka. Morda pa bi se le dalo urediti celotične nasade in grede, da bi bilo zunanje lice za gosta bolj privlačno? Pa tudi cesta, ki vodi h koči, je zelo slaba. Menda so to spoznali tudi upravitelji postojanke, vendar pa doslej niso ničesar ukrenili, da bi zadevo premaknili z

mrtno točke. In še nekaj: kdor si nadožje spežeja zraka o borovih in smrekovih gozdovih Goričke, bi prav gotovo rad odnesel s tega predela tudi kako razglednico, pa je ne more nikjer dobiti. Tudi razglednic same planinske postojanke ni v prodaji.

Prepričan sem, da bi se vse to, kar sem v teh vrsticah navedel, dalo urediti z malo več dobre volje. In tega pa si prav gotovo želijo vsi moji vrstniki, ki si iščejo zasluženega počitka v koči »Tromejnike«.

Obiskovalec

Za naše otroke gre!

Letos je Mestni odbor Rdečega križa v M. Soboti poslal na letovanje šest bolehnih otrok in zanje od-rinil 35.000 din. Te hvalečne geste pa našim najmlajšim ne bi mogel napraviti, če ne bi bil deležen podpore članstva, sicer skromnih sredstev, ki jih je dobil ob pravem času z vplačano članarino.

Zato je tudi prav, da se med posameznimi podjetji in ulicami razvije tekmovanje v tem, kdo bo prej izpolnil svoje obveznosti do Rdečega križa. V zadnjem času so se najbolj izkazali člani v Cvetkovi ulici in ulici Staneta Rozmana; prvi so zbrali skupaj vsa letošnja članarino. Prednjačile so zlasti gospodinjice: tov. Ana Lajnščekova je prinesla denar brž ko je slišala, da je namenjen našim deci. Posamezniki so tudi prostovoljno zvišali članarino; med njimi najdemo tov. Rudolfa Horvata, ki se je odločil, da bo vsako leto odrinil 100 din.

Opisani primeri naj bodo zgled in vzpodbuda za vse člane v mestu, da bodo čimprej izpolnili svoje obveznosti do Rdečega križa. Potrudimo se, da ne bomo med zadnjimi!

Ali res ni moglo biti drugače?

O mariborskih pionirskih igrališčih se je letos mnogo govorilo in pisalo. Postala so priljubljena zbirališča malčkov in prihrjev.

Vzorno urejena igrališča marsikaj povedo; govore pa predvsem o skrbi za mladi naraščaj. Tudi v M. Soboti je čez poletje moralo ostati doma mnogo otrok. In vendar niso našli v domačem parku tistega, kar so si zaslužili in kar bi jim tudi lahko dali. Res ni moglo biti drugače?

Njihov uspeh - je naš uspeh!

Pismo mladega geometra, ki se mudi v Križevcih

Samo nekaj dni nas še loči od občinskega tedna v Križevcih in nekaj časa več je že minilo od dneva, ko smo kot člani geodetske skupine prišli v te kraje, da v Križevcih, Ratkovičih in sosesčini opravimo potrebna meritvena dela. In vendar je bilo dovolj časa, da smo se spoznali s pridnim kmečkim človekom, ki ga je nekoč gnala usoda v razne zapadne dežele — v voj za vsakdanji kruh.

Ljudje, ki so več let preživeli v tujini, imajo sedaj svoj dom. Ljubezno do domače grude ni zamrla in je prav tako živa kot tedaj, ko so morali zapustiti svoj domači prag. Da! Ti ljudje ljubijo svojo domačo besedo in običaje. V njih je samo ena misel: Slovenci smo in

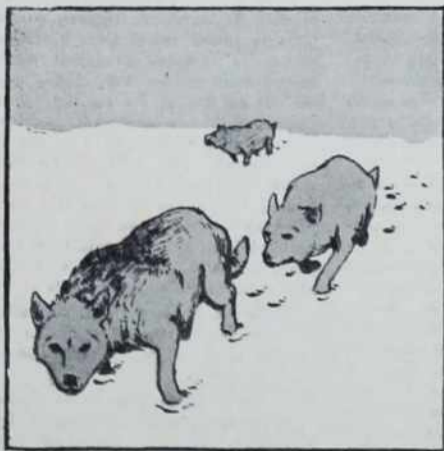
hočemo živeti! Povsem razumljivo je, da smo geometri pri takih ljudeh našli iskreno razumevanje.

»Uspeh občinskega tedna«, pravijo naši kolegi, »bo tudi naš uspeh in zato se bomo potrudili, da jim bomo po svojih močeh pomagali.« Kot intelektualci se bomo vključili v kulturni program in prispevali svoj delež k čimboljši izvedbi občinskega tedna. Tako bomo najlepše utrdili prijateljstvo med nami in kmečkim prebivalstvom teh krajev.

Našim kolegom in prirediteljem občinskega tedna želimo obilo uspeha pri širjenju kulture in iskrenega prijateljstva. Oskar

SEPAVEC • zgodba o volku •

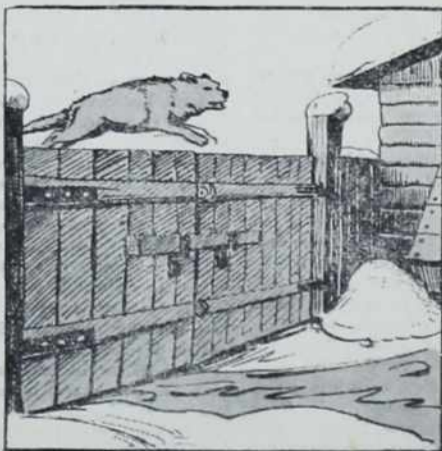
PO OLAFU ASLAGSSONU PRIREDIL V. DRŽAJ

45

Sepavec se je kaj kmalu znašel v novem življenju. Decembra meseca se je slučajno priključil volčjemu paru, ko je leta zasledoval goveje čredo.

Vsi trije krvoloki so bili mladi in nerazsodni. Čakali so, da bi omagalo tele ali pa krava. Po tridnevem brezuspešnem zasledovanju so zapustili sled za čredo. Sepavec je tako veleva. Bil je največji, najpametnejši in najživahnejši od trojice. Druga dva sta ga priznala za vodnika.

46

Snežilo je in vreme je bilo iz dneva v dan bolj hladne. Hrana je bila pičla in nikakor ni več zadoščala. Neke noči je vodil Sepavec svoja dva tovariša iz pokrajine prepada v majhno naselbino ob reki. Spremljevalca sta se bala ljudi in jih sovražila.

Na farmi je vladal mir. Zaradi previdnosti je Sepavec poiskal senco visokih dreves in se ustavil. Tam sta tudi njegova tovariša nenadoma obstala. — S kratkim zaletom je nato Sepavec preskočil vhodna vrata ograde.

47

Znašel se je pred vrati svinjaka... Stal je na zadnjih nogah, s prednjimi pa praskal po njih ter strastno vdihaval soparico, ki je prihajala iz notranjosti.

In glej — vrata so se nepričakovano odprla. Hreščanje zarjavelega železa je prebudilo prašiče. Na vso moč so zakruli, kar je Sepavca tako raztogotilo, da je najbližjemu kričaču pregrizel vrat, nato premeril ogrado ter jo spretno preskočil.

48

Medtem so gospodar in njegovi delavci preiskali svinjak. Našli so volčje sledove ter v mesečini spoznali Sepavčeve pohabljenogo nogo. Zgodba o šapi jim je bila približno znana.

»Kaj naj ukrenemo?« je vprašal gospodar ter pristavil: »Zasledovali jih bomo in pokončali.«

Nekaj minut kasneje sta se dva jezdeca na iskrnih konjih v divjem diru podila za roparji. Molče sta jim sledila dva vneta hrta...